

VHARNIK

LETO XIX / STEVILKA 11 / NOVEMBER 1997 / POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 2380 SLOVENJ GRADEC / CENA 180 TOLARJEV

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC

PRVO SREČANJE
DELAVCEV GOZDNEGA GOSPODARSTVA,
DIVJI PETELIN
REŠEVALNA SLUŽBA KOROŠKE PRAZNUJE
LJUDJE IN DOGODKI ...

HUBERT DOLINŠEK

ZAKLJUČENO LASTNINSKO PREOBLIKOVANJE

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec je v zadnjem letu izvedlo potrebne postopke za lastninsko preoblikovanje v delniško družbo.

Agencija za privatizacijo je odobrila naš program notranjega lastninjenja. Zakon zahteva, da pri tem načinu sodeluje najmanj 1/3 zaposlenih. Ponosni smo, da je svoje certifikate podjetju zaupalo 2/3 zaposlenih in več kot polovica upokoјencev.

Lastniki skupnega premoženja podjetja so:

- 20,0 % Slovenska razvojna družba
- 10,0 % Kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja
- 10,0 % Slovenski odškodninski sklad

40,0 % zunanji lastniki

- 26,6 % zaposleni
- 24,2 % upokoјenci
- 9,2 % bivši zaposleni

60,0 % notranji lastniki

Po končanem lastninjenju bo naše Gozdno gospodarstvo v lasti 431 delničarjev. Od tega so trije delničarji skladi, 428 pa je »notranjih« delničarjev.

V podjetju nadaljujemo s predpisanimi postopki lastninskega preoblikovanja v delniško družbo. Izvedeni so vsi postopki za ureditev in vpis naših nepremičnin v zemljiško knjigo. Urejeni so potrebni postopki za izdajo »začasnic«, ki se bodo po registraciji delniške družbe spremenile v delnice. Te se glasijo na ime in priimek vlagatelja certifikata.

Sedaj pripravljamo statut delniške družbe, ki ga bo sprejel delavski svet, potrdila pa ga bo prva, ustanovna skupščina Gozdnega gospodarstva.

Delavski svet bo še ta mesec imenoval začasni nadzorni svet, ta pa začasno upravo podjetja. Začasna uprava ima nalogo registrirati delniško družbo in sklicati ustanovno skupščino. Na tej skupščini bo sprejet statut družbe, izvoljen nadzorni svet s štiriletnim mandatom, ta pa bo imenoval upravo podjetja s petletnim mandatom.

Skupščina bo imenovala na predlog začasne uprave še revizorja poslovanja in obravnavala rezultate poslovanja od 1993 do 1997 leta.

Predvidevamo, da bomo od Agencije za privatizacijo dobili drugo soglasje še pred koncem leta in da bomo delniško družbo registrirali s 1.1. 1998. Prvo skupščino delničarjev pa bomo pripravili in sklicali v prvem polletju prihodnjega leta.

Vsem delničarjem oziroma solastnikom Gozdnega gospodarstva zagotavljamo, da imajo delnice realno pokritje v premoženju podjetja.

Storili bomo vse, da bo delniška družba poslovala uspešno in ustvarjala dobiček.

PRVO SREČANJE DELAVCEV GOZDNEGA GOSPODARSTVA

IDA ROBNIK

Sindikata Gozdnega gospodarstva Slovenij Gradec je organiziral srečanje vseh zaposlenih v Gozdnem gospodarstvu v soboto, 25. oktobra v gostišču Duler na Selah. Tako je uresničil večletno željo večine delavcev, ki se zaradi narave dela v dislociranih enotah skoraj niso poznali. Srečevali so se le redki posamezniki, ki so se udeleževali vsakoletnih gozdskih tekmovanj v Crni na Koroškem.

Srečanja se je udeležilo več kot dve tretjini zaposlenih, t.j. 180. Po uvodnem govoru predsednika sindikata Petra Tasiča (foto 1), ki je z zadovoljstvom pozdravil številne udeležence srečanja in predstavil program, je nastopil humorist iz Radelj Janko GOLOB. (foto 2) Oblečen v delovno obleko gozdnega delavca, je kot "Anza" opisal položaj gozdnega delavca v primerjavi z delavcem v tovarni, potem na humorističen način zastavil vodstvu podjetja nekaj vprašanj o lastninjenju Gozdnega gospodarstva, nazadnje pa sebe predstavil kot "kandidata" za predsednika države.

Direktor Gozdnega gospodarstva Hubert DOLINSEK (foto 3) je delavcem predstavil aktualno problematiko podjetja in poudaril, da bi za letošnji pozitivni rezultat poslovanja morali na vseh področjih naše dejavnosti izpolniti letne programe.

V nadaljevanju jih je seznanil s programom lastninjenja podjetja. Sedaj službe pripravljajo dokumentacijo za II. soglasje pri Agenciji za privatizacijo. Tako naj bi bil postopek lastninjenja končan do konca letošnjega leta.

Certifikati, ki so jih delavci vložili v podjetje, so knjiženi na privatnih računih vsakega posameznika pri Razvojnem skladu Slovenije. Ti bodo po določenih postopkih spremenjeni v delnice, ki jih bomo morali dve leti hraniti v Slovenski klirinški depozitni družbi, po tem pa jih lahko lastnik odproda.

S certifikati smo olastnili 60% premoženja. Lastnik 20% premoženja bo Razvojni sklad Slovenije, 10% premoženja Invalidsko pokojninski in 10% Odškodninski sklad.

Sedaj je v pripravi statut podjetja, delavski svet pa mora ime-

novati začasni nadzorni svet, ta pa upravo podjetja. Ko bo lastninjenje dokončno, bo nadzorni svet na novo imenovala skupščina vseh delničarjev. Nadzorni svet bo sestavljen iz 1/3 članov, ki jih bo imenoval svet delavcev podjetja in 2/3 članov, ki jih bo imenovala skupščina delničarjev.

Direktor je v svojem govoru pozval delavce, naj bodo priпадni svojemu podjetju, saj bodo njegovi lastniki.

Po obilnem kosilu so se formirale ekipe za vlečenje vrvi. Po pravilu izpadanja sta se v finalu pomerili ekipe Gozdarstva Radlje in Transporta in servisov. Močnejši so bili Radeljšani in tako osvojili prvo nagrado (foto 4).

Sledil je družabni popoldan ob prijetni glasbi.

DVA NOVA KAMIONA

IDA ROBNIK

Iztrošena transportna vozila na poslovni enoti TIS Pameče bo potrebno postopoma obnoviti.

Tako smo v mesecu oktobru kupili dve novi tovorni vozili pri firmi MAN d.o.o. v Ljubljani za prevoz gozdnih sortimentov. Vozila sta tipa MAN 6 x 6 (s pogonom na vseh treh oseh), 27 ton bruto nosilnosti in 403 KS moči motorja. Vgrajeni imata motorja EVRO 2, kar pomeni, da so v motorju vgrajena vsa najnovejša dognanja za zmanjšanje onesnaževanja okolja. V delavnici na TIS bodo obe vozili nadgradili z dvigali EPSILON firme PALFINGER, za katero imamo tudi pooblaščen servis.

Kamiona bosta razporejena za prevoze na območja, kjer je potreba največja. Predvidevajo, da bo vsako vozilo prevozilo letno vsaj 300.000 ton/km, za kar pa bo potrebno prilagoditi organizacijo dela na terenu.

Obe novi tovorni vozili

NARAVOSLOVNI DAN

GOZDNA POT OD RIMSKEGA VRELCA DO IVARČKEGA JEZERA

DANI MIRNIK, 3. RAZRED POŠ STROJNA

V torek, 17. junija 1997 smo imeli naravoslovni dan.

Šolski kombi nas je odpeljal do Rimskega vrelca. Počakali smo gozdarja gospoda Franca Hudrapa. Pripeljal nam je zajtrk, česar nismo pričakovali.

Najprej smo si ogledali vrelc in poizkusili zdravilno vodo. Vrelcu se reče rimski vrelc zato, ker so ga odkrili že stari Rimljani. Potem smo si ogledali mogočni hrast. Zelo zanimiva je bila srebrna jelka, ker je imela iglice dolge kot bor. Tudi pri akaciji smo zvedeli nekaj novega. K nam jo je prinesel znanstvenik Robin, zato se imenuje tudi robinijska. Ima velike grozdaste cvetove. Če jih ocvremo, so zelo dobri. Akacija zelo hitro raste, prav tako breze, ki smo jih tudi videli. Breza je pionir med drevesi. Ima najlažje seme. Nasmejali smo se tudi ob zgodbi, zakaj so breze bele. Ustavili smo se ob drevesu, ki ga nismo prepoznali, ker ne raste v okolici naše šole. To je bil jesen. Ker ima trd les, so iz njega izdelovali kolesa za vozove in sode. Jesen ima sestavljene liste, prav tako kot akacija in jerebika.

Zraven njega je rasel javor. Tega smo učenci dobro poznali, ker raste tudi pri nas na Strojni in sem jaz iz njegovih listov naredil petelinčka pri likovni vzgoji. Iz njegovega lesa so izdelovali cikle, žlice in kuhalnice.

Po gozdni poti smo prišli do kmetije lovca Rudija. Na dvorišču je imel purane in pave.

Presenečenje je bilo, da smo si

Po gozdni poti nas je peljal gozdar Franc Hudrap

V lovski sobi pri lovcu Rudiju

lahko ogledali lovsko sobo. Videli smo naslednje živali: kuno zlatico, kanjo, detla, žolno, kragulja, veverico, lisico, bambija, polha, belega zajca, jazbeca, gamsa, muflona, rumeno čapljo, kukavico, divjega petelina, racaka, raco, fazana, fazanko, divjo mačko, orla, jelena, srako, vrano in šojo. Beli zajec in divji petelin sta zaščitena.

Nasmejali smo se ob zgodbi o lisici na saneh. Pritegnila nas je dvocevna puška. Ko smo si ogledali sobo, smo se poslovili. Na dvorišču smo si ogledali pava, kako pelje kočijo.

Nadaljevali smo pot in se pogovarjali o drevesih. Zvedeli smo tudi, da visokim drevesom odpadejo veje tam, kjer nimajo svetlobe. Vsako leto zraste okoli debla nov les.

Na panju ali štoru lahko preštejemo letnice in tako zvedemo, koliko je staro drevo. Pogovarjali smo se tudi o tleh. Mi na Strojni imamo kislila tla, zato ker v naših gozdovih ni veliko listavcev. V dolini pa je čisto drugače. Tam so tla bazična, zato ker je tam več listavcev in tudi kamenine so druge.

Gozdar nam je tudi povedal, kaj je strup za uši. To je nikotin. Na vrtu pa je najbolje, da posadiš bezek. Uši gredo raje nanj, kot na vrtnine. Bezek je odporen proti ušem.

Prispeli smo na Ivarčko jezero. Tam smo se najedli in napili. Gospod Franc Hudrap nam je plačal pijačo. Potem smo šli še na igrišče. Tudi na splav, ki je bil sredi jezera, smo šli.

Bilo nam je všeč. Hvaležni smo našemu revirnemu gozdarju Francu Hudrapu in vodji krajevne enote ZG Prevalje Janiju Mikelnu, ker vsako leto prijazno sodelujeta z našo podružnično šolo.

UTRINKI IZ REVIRJA

POŠKODBE PO JELENJADI V GOZDU PRI „OSREDNIKU“ NA SV. ANTONU

JANEZ SKERLOVNIK

V zimskih mesecih pred približno štirimi leti so nastale poškodbe gozdnega drevja (smreke in jelke) po jelenjadi na posestvu v lasti Franca JURACA p.d. Osrednika iz Sv. Antona na Pohorju.

Poškodbe so opažene na površini ca 2,5 ha in sicer je objedeno lubje v višini gobca na dolžini 50 do 100 cm, kar se lepo vidi na sliki. Poškodbe zmanjšujejo prirastek ter razvrednotijo les, ker se drevo na teh ranah okuži z glivami, ki povzročajo trohnobo lesa. Posamezna tanjša in močno poškodovana drevesca se tudi

posušijo, večino poškodovanih dreves pa je treba predčasno posekati.

Poškodbe se pojavljajo predvsem na področjih, kjer jelenjad prezimuje. Vzrok za objedanje drevja je pomanjkanje hrane v naravi ali založenost krmišč z neustrezno hrano.

Ob natančnejšem pregledu smo našli na tej površini 444 poškodovanih dreves.

Lastnik bo od gojitvenega lovišča Pohorje, kamor ta površina spada, uveljavljal odškodnino za povzročeno škodo v gozdu.

IZ MAJHNEGA RASTE VELIKO DREVO

GORAZD MLINŠEK

Les je bil in bo ostal osnovni material našega bivalnega prostora. Tega se zavedajo tudi v tovarni pohišstva „Brest“ iz Cerknice. Ob 50 - obletnici obstoja so se odločili, da se v obliki družinskega nagradnega natečaja oddolžijo drevesu, brez katerega ne bi več obstajali. Razpisali so nagradni natečaj „Iz majhnega raste veliko drevo“ in likovno razstavo z naslovom „Drevo“. Natečaj je bil namenjen otrokom osnovnih šol in vrtcev.

Tudi otroci in vzgojiteljice otroškega vrtca v Mežici so se prijavi na ta natečaj. Za pomoč so zaprosili tudi starše in lokalne gozdarje javne gozdarske službe. Gozdarji iz Črne smo se z veseljem odzvali njihovem povabilu, še posebno aktiven pa je bil mežiški revirni gozdar Janez Kodela.

V začetku oktobra smo se dobili na dvorišču otroškega vrtca v Mežici otroci, vzgojiteljice, starši in midva gozdarja. Vzgojiteljice so predstavile staršem Brestov natečaj, nam vsem prebrale in pokazale slikanico „Lovro in Matej - Moj stari hrast“. Gozdarji pa so priskrbeli iz drevnice Omorika na Muti tri kontejnersko

posejana drevesa. Koreninski pletež dreves je bil močno obdan z zemljo in mrežasto žakljevino, tako da smo brez skrbi posadili še delno olistana dva tulipovca in en ambrovec. Obe drevesni vrsti sta doma iz južnega dela severne Amerike. Čudno, da smo gozdarji izbrali tuji drevesni vrsti. Vzrok za to je bil v spoznanju, da ti otroci kar dobro poznajo domača drevesa iz bližnjega gozda. V neposredni bližini je tudi zelenica s posajenim parkovnim drevjem, tako bo otroško dvorišče tudi sestavni del te zelene oaze mesta Mežica.

Gozdarja sva dosegla svoj namen, ko sva otrokom in staršem razložila, kakšno vlogo ima drevo oziroma več dreves v gozdu in izven njega. Skupaj smo posadili ta zanimiva drevesa. Marsikateri malček ima že svoje drevo, nekateri pa so si ga izbrali kar ta dan. Vneto so sodelovali pri sajenju svojih dreves. Obljubili so, da bodo drevesa pridno zalivali in skrbno negovali. Izbrali jim bodo tudi imena. Poučili bodo tudi svoje starše, narisali pa bodo tudi risbe svojih dreves. Najlepše risbe bodo tudi razstavljene in nagrajene.

Malčki otroškega vrtca Mežica so poskrbeli za svoje drevo.

Gozdarji želimo otrokom mežiškega vrtca in ostalim otrokom, ki so se udeležili tega natečaja veliko sreče. Upamo, da smo bili razumljivi in jim dodali kakšno „slikanico“ v njihovi knjigi razmišljanj o

varstvu narave.

Tako kot s pomočjo nege raste iz majhnega veliko drevo, tako bodo s pomočjo preprostega načina osveščanja nepokvarjeno mislečih malčkov zrastle naravovarstveno zdravo misleči ljudje.

VIHARNIK

Izdaja: Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, 2380 Slovenj Gradec, Voračev trg 1
Telefon: 0602/43-332
Direktor: Hubert Dolinšek
Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek
Glavna urednica: Ida Robnik
Idejna, grafična zasnova VIHARNIKA: Peter Vernik
Oblikovalska realizacija:
Umetniška delavnica IDEA, Maribor
Likovna urednica: Marlena Humeč
Računalniška postavitve, priprava za tisk in fototipi:
Repro Studio Lesjak, Maribor
Tisk: Odlis, Ravne
Naklada: 1650
Vse pravice pridržane. © Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec 1997.
Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Avtor fotografije na naslovnici:
Peter Vernik

ŠE EN DIPLOMANT ŠTUDIJA OB DELU

MIRKO CEHNER

Dne 16. oktobra 1997 je na višješolskem študiju gozdarstva na Biotehniški fakulteti v Ljubljani uspešno zagovarjal diplomsko nalogo Matjaž KONEČNIK, revirni gozdar v revirju Kozjak na krajevni enoti Mislinja.

Naslov njegove diplomske naloge je: OPREMLJENOST LASTNIKOV GOZDOV ZA PROIZVODNJO LESA V REVIRJU KOZJAK.

Matjaž Konečnik je revirni gozdar tega območja že deset let. Za diplomsko nalogo je opravil anketo pri večjem delu gozdnih posestnikov v revirju in iskal odgovor na vprašanje: ka-

teri dejavniki najbolj vplivajo na gospodarjenje z gozdovi. Ob analizi ankete je ugotovil, da imajo poleg naravnih danosti največji vpliv: velikost gozdne posesti, letni posek, opremljenost z mehanizacijo in usposobljenost lastnika za delo v gozdu.

V revirju Kozjak so lastniki relativno dobro opremljeni za delo v gozdu, saj so ekonomsko zelo odvisni od dohodkov iz gozda. Da bi se ti dohodki povečali, so opazni trendi predelave okroglega lesa in iskanje dodatnega zaslужka na kmetiji. Zato lastniki kažejo tudi interes za raznovrstno usposabljanje in izobraževanje.

Kolegu Matjažu Konečniku ob uspešno zaključenem študiju sodelavci iskreno čestitamo in mu želimo veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

DIVJI PETELIN

STONE PRIDIGAR

Divji petelin je naša največja gozdna kura.

Njegov optimum so borealni gozdovi. Pri nas živi v visokogorskih iglastih in mešanih gozdovih med 1000 in 1600 m nadmorske višine, nižje pa le še na posameznih otokih. Slovenija je JZ obrobje njegovega areala, zato je tu toliko bolj ranljiv.

V borealnih gozdovih, kjer je petelin pogost, ima pomembno vlogo pri razgradnji težko razgradljivih iglic in drugega rastlinstva, s katerim se hrani. Poleg tega je pomemben plen plenilcev. Zaradi majhne številčnosti sta obe vlogi pri nas manj izraženi, vsekakor pa njihova prisotnost pomeni ohranjanje biotske pestrosti in večanje stabilnosti ekosistema.

Rastišča divjega petelina so v različnih gozdnih združbah. V našem območju prevladujejo smrekovi sestoji, na primorskem bukovi. Zato sklepamo, da rastlinska združba ne vpliva tako odločilno na navzočnost divjega petelina kot nekateri drugi dejavniki, kot so: dovolj velika površina starega gozda, primerne gozdnogojitvene oblike in mir. V kompleksu mora biti vsaj 50 ha starega gozda, katerega osnova so redki presvetljeni stari debeljaki, v katerih so na majhnih površinah mozajčno vključene ostale razvojne faze in čistine. To je gozd, poln gozdnih robov, ki daje petelinu hrano in toploto, mladje pa zavetje. Boljše življenjske pogoje ima, če so smreki primesani še bor, macesen, jelka, bukev, jerebika, s katerimi se hrani pozimi, ko obira iglice in popje. Poleti in v jeseni se hrani z vršički, semenjem in jagodičjem. Kjer uspeva borovnica, predstavlja ta najpomembnejšo hrano, ne le plodovi, tudi kot proteinska hrana kebekom ličinke borovničevega molja, mravlje in ostalo, ki živijo na gozdnih čistinah, poraščenih z borovnico in ostalimi zelišči in grmičevjem.

Vprašali se boste, zakaj toliko govora o divjem petelinu, saj ni nič posebnega. Za večino ljudi je res le živalska vrsta, člen v razvejani prehranjevalni verigi. Posameznikom pomeni želja po trofeji, nekaterim pa simbol ohranjene narave. Posebej ga

doživljajo tisti, ki so že v otroških letih sledili dolgim očetovim korakom v jutranji temi med mračnimi sencami stalnega drevja, poslušali petje divjega petelina. Petje, ki je staromodno in tiho zlito le z zubernejem gorskega potoka in šumenjem vetra v krošnjah starih dreves. Ničesar skupnega nima s hrupno civilizacijo. Zato se ji umika. Slišati ga je možno le še v najbolj odročnih predelih. Na širšem prostoru alp in tudi v našem območju njegova številčnost pada. Posebno zaskrbljujoče je stanje na Pohorju. Po podatkih lovcev, ki že leta spremljajo številčnost divjega petelina, je na območju Smrekovca in Pece v primerjavi s stanjem pred 10 let številčnost celo porasla. Ta kompleks predstavlja v alpskem prostoru eno najvitalnejših populacij divjega petelina in daje upanje, da se bo vrsta vsaj še nekaj časa ohranila in ob primernejših pogojih ponovno naselila izpraznjena ali nova območja.

Vzrokov za tako znižanje števila divjega petelina na Pohorju je gotovo več.

Če primerjamo Pohorje s Smrekovcem in Peco, ugotovimo, da Pohorje veliko bolj obremenjujejo dejavniki, ki izrazito slabšajo življenjske pogoje divjemu petelinu.

- Nemir povzroča človek kot turist in rekreativec skozi vse leto. Občasno, vendar zelo intenzivno je gozdarstvo, gobarstvo, nabiralci borovnic...

- Preštevilna rastlinojeda divjad je poleg klimatskih razmer vplivala na razvoj sestojev. Zadnjih trideset let je izostalo pomlajevanje. Namesto stopničasto razčlenjenih gozdov so nastali enomerni presvetljeni, zatavljeni debeljaki, ki ne dajejo ne kritja in ne hrane.

- Zelo številčne so nekatere plenilske vrste, posebej lisica, kuna belica in divji prašič, ki so prav tako po svoje doprinesli k stan-

ju, kakršno je danes.

Najpomembnejše za ohranitev vrste je zagotoviti mir in negovati gozdove tako, da se bodo ohranili in nastajali novi primeri habitatov divjega petelina.

Pri tem imamo gozdarji in lastniki gozdov pomemben delež. V državnih gozdovih ne bi smelo biti težav.

Prav tako verjamemo, da večina lastnikov gozdov jemlje gozd kot življenjski prostor, kjer so poleg ekonomskih pomembne še ostale funkcije gozda, med katerimi je tudi zoocenotska. Gospodariti z gozdom, ga negovati za živalski svet, pomeni le priznanje domovinske pravice vrsti, ki živi tu že veliko dlje kot človek.

Ostali delež pri ohranjanju življenjskih pogojev imajo drugi souporabniki prostora. Pojavljajo se vedno novi, tudi taki brez vsakršnega odnosa do narave.

V prvi preglednici je prikazana primerjava stanja divjega petelina leta 1987 in 1997 za območje, ki ga pokrivajo lovske družine: Bistra, Koprivna, Topla in Peca in je sledeče:

LETO	ŠTEVILO PETELINOV NA RASTIŠČU				SKUPAJ	
	1	2	3-5	5 in več	rastišč	petelinov
1987	5	11	8	3	37	75
1997	4	8	11	3	36	86

V naslednji preglednici je zajeto severno pobočje Pohorja, kjer so bila rastišča na območju GL Pohorje in LD Zeleni vrh Vuzenica.

LETO	ŠTEVILO PETELINOV NA RASTIŠČU				SKUPAJ	
	1	2	3-5	5 in več	rastišč	petelinov
1987	3	3	2	-	8	15
1997	-	1	-	-	1	2

OBČNI ZBOR KOROŠKEGA GOZDARSKEGA DRUŠTVA

GORAZD MLINŠEK

Koroški gozdarji smo bili že vrsto let združeni v Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesarstva (DIT). Z reorganizacijo gozdarstva pa se je pred dvema letoma naš DIT preoblikoval v Koroško gozdarsko društvo.

V Koroškem gozdarskem društvu se srečujemo gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije - območna enota Slovenj Gradec, Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, lesarji „Lesne“ Slovenj Gradec in ostalih gozdarskih izvajalskih organizacij (kmetijsko gozdarske zadruge, gozdarske zadruge) našega gozdnogospodarskega območja. Društvo pa ni zaprto za negozdarje - ljubitelje gozda.

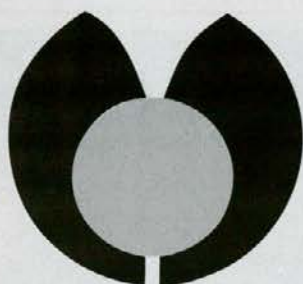
Z novim zakonom o društvih se je tudi naše društvo moralo na novo registrirati, čeprav smo se preoblikovali že pred dvema letoma. Zato smo se 16. oktobra letos sestali člani Koroškega gozdarskega društva v gostišču Murko v Slovenj Gradcu. Sesta-

nek je bil zelo delaven, saj je bilo na dnevnem redu najprej strokovno predavanje z naslovom „Normativi za opravljanje del v gozdarstvu“ in občni zbor. Profesor Boštjan KOŠIR (Gozdarska fakulteta Ljubljana) nas je seznanil z normativi v gozdarstvu, predvsem pa s študijem časa in stroškov proizvodnje, ki so neposredno povezani z normativi. Magister Mirko MEDVED (Gozdarski inštitut v Ljubljani) se je razgovoril o normativih včeraj, danes in jutri. Poudaril je tudi, da so danes normativi stvar države, delodajalcev in delojemalcev. Razprava o normativih in normah je bila za naš koristna, saj lahko slabo določene norme in normativi v gozdarstvu (premali učinki, nesreče pri delu, strojelomi) predvsem pa v gozdu (poškodbe v sestojih i.p.d.) povzročijo veliko škodo in poškodb. Boštjan KOŠIR je tudi podpredsednik Zveze gozdarskih društev, zato nas je seznanil tudi o delovanju te organizacije.

Poudaril je, da je gozdarsko povezovanje v društva v Sloveniji staro čez 120 let. Zveza gozdarskih društev izdaja stalna znanstveno raziskovalna dela, Gozdarski vestnik, sodeluje z ostalimi sorodnimi društvi doma in v svetu. Tako kot naše društvo je tudi Zveza gozdarskih društev nepolitična organizacija, vendar mora spremljati poleg razvoja gozdarske stroke tudi najrazličnejše odnose in pritiske na gozdarstvo doma. Podpredsednik Zveze gozdarskih društev je pohvalil delovanje našega društva, saj je med najbolj delovnimi gozdarskimi društvi v Sloveniji. To so potrdili tudi povabljeni gosti sosednjih gozdarskih društev.

V nadaljevanju občnega zbora smo potrdili novo ime Koroškega gozdarskega društva in sprejeli pravila o delovanju našega društva. Stari predsednik društva Branko GRADIŠNIK

(Zavod za gozdove OE Slovenj Gradec) je podal poročilo o delovanju društva v preteklem obdobju. Poleg številnih strokovnih predavanj smo imeli v preteklem obdobju tudi strokovne ekskurzije, intenzivno smo sodelovali s šolarji (teden gozdov), srečevali pa smo se tudi na družabnih in športnih srečanjih. Razrešili smo dosedanje člane funkcij organov društva in izvolili nove. Za predsednika je bil izvoljen Ernest RUTER (GG Slovenj Gradec), podpredsednik društva pa je postal Gusti KUNC (Zavod za gozdove, OE Slovenj Gradec). Novi predsednik je obljubil, da bo naše društvo še naprej tako aktivno - seveda ob aktivnem sodelovanju vseh članov. Mi pa smo se zahvalili staremu vodstvu našega gozdarskega društva v upanju, da bo njihova delavnost vzklila tudi v vrstah novega vodstva.

K Z H K S

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA

p.o.
SLOVENJ GRADEC, CELJSKA C. 7
TELEFON: (0602) 42-341, 42-344,
43-193
TELEFAX: (0602) 43-301

TOLAR NA TOLAR ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBREŠTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. NOVEMBRA 1997 DALJE

Vloge	na mesec (31 dni)	na leto
Vloge na vpogled, tekoči in ŽR občanov (1%)	.08	1.00
Žiro računi društev (1%)	.08	1.00
Depoziti nad 31 do 61 dni (T+4%)	1.16	14.59
Depoziti nad 91 dni (T+4.5%) (D+4.5%)	1.20	15.14
Depoziti nad 181 dni (T+5%) (D+5%)	1.25	15.69
Depoziti nad 1 leto (T+6%) (D+6%)	1.33	16.79
Kratkoročna posojila za kmete člane zadrug (T+15)	2.03	26.71
Kratkoročna posojila za kmete nečlane zadrug (T+16)	2.11	27.81
Zakonska zamudna obrestna mera (letni T+18)		28.18

T je temeljna obrestna mera, ki jo za vsak mesec določi Banka Slovenije trenutno kot aritmetično povprečje indeksa rasti drobnoprodajnih cen za zadnjih 12 mesecev od 1. 5. 1997 dalje.

D je devizna klavzula, ki se izračuna kot razlika med srednjim tečajem Banke Slovenije za DEM na dan poteka vezave in na dan sklenitve vezave.

1,2: O normativih sta predavala dr. prof. Boštjan KOŠIR in mag. Mirko MEDVED.

3: Branko GRADIŠNIK (na levi) je predal funkcijo predsednika Koroškega gozdarskega društva Ernestu RUTERJU (v sredini) pod nadzorom Draga ZAGORCA (desno).

UKREPI ZA VZDRŽEVANJE IN SANIRANJE STANJA

Določene ukrepe in omejitve mora postaviti širša skupnost in druge naravovarstvene institucije:

- obveščanje javnosti o problemu zaraščanja Pohorja
- prepovedi izkopavanja zelišč, nekontroliranih voženj in gradnje objektov
- zaprtje posameznih cestnih krakov za skupine vozil za določen letni čas
- predlogi novih poti in tekaških in smučarskih prog
- predlogi in izločitev površin, primernih za pašo.

PAŠA

Prav gotovo so tukaj možni ukrepi. Zaradi številnih pomislekov in dodatnih omejitev:

- paša mora biti v zagrajenih površinah,
- izločene površine so namenjene le eni rabi,
- ograje (predvsem električne) pomenijo tujek v krajini in dodatno oviro za biotopsko, turistično in rekreativno funkcijo,
- smotrna izraba pašnih površin se kaže le z dodatnim gnojenjem,
- primerne bi bile tiste travne površine, ki niso pomembne za druge dejavnosti in tiste zaraščene površine, kjer je gozd s proizvodnega vidika manj pomemben.

Po naši presoji je manj primeren način. Zato smo natančno opredelili le ukrepe, ki jih kot gozdarji v zaraščajočem prostoru lahko izvajamo.

6.1. Stopnje ukrepov

Glede na analizirano stanje bi v splošnem morali upoštevati dve stopnji ukrepov:

1. stopnja - vzpostavitev stanja površine, kjer je potrebno ukrepanje v samem procesu zaraščanja (intenzivni ukrepi)
2. stopnja - vzdrževanje stanja površine, kjer je potrebno zatečeno stanje vzdrževati.

6.2. Ukrepi po posameznih konfliktnih območjih

Pomembno je upoštevati specifične ukrepe po posameznih konfliktnih področjih.

6.2.1. Predel Lovrenških in Ribniškega jezera

Krajinsko estetska in biotopska vrednost teh zaraščajočih površin je velika. Uvrščamo jih med površine, ki jih je treba vzdrževati vsaj v sedanji obliki in jim določiti meje zaraščanja kljub najvišjemu varstvenemu režimu, ki je predpisan v rezervatih in njegovem širšem varstvenem pasu. Pri tem bi se omejili predvsem na 1. in 2. fazo zaraščanja. Način reševanja mora biti skupen, tako

Moderni turistični kompleks Rogla.

Nekdanje gozdarsko naselje Komisija, danes kot kompleks počitniških hišic, ki po izgledu še spominja na nekdanje čase.

gozdarstva kot ostalih dejavnosti, ki se v prostoru pojavljajo. V okolici Črnega in Jezerskega vrha je planje pomembno ohraniti zaradi velike turistične in estetske vrednosti. Z njihovo ohranitvijo bi hkrati obdržali življenjski prostor ruševca.

6.2.2. Predel med Ribniško kočo in Črnim vrhom

V delu med Črnim vrhom in Pungartom je

pomembno vzdrževati faze 1 in 2 in predvsem poskrbeti za estetsko vrednost krajine (lep gozdni rob, mehki prehodi, pestrost drevesnih vrst). Prav ta del grebena je skozi vse leto najbolj obiskan. Med predvidene ukrepe je potrebno uvrstiti okolico Črnega vrha. V 3. fazi zaraščanja, kjer je vrh že porasel s šopi in skupinami odraslih dreves, sta potrebna selektiven pristop in ukrepi na ma-

lih površinah. Območje delno pokriva tudi varovalen gozd. Tako je potrebno vzdrževati 1. in 2. fazo zaraščanja (30 ha), sam vrh, ki pa je zaraščan z odraslimi drevesi, pa delno odpreti s koridorji in vedutami.

6.2.3. Smučišča

Na površini, ki smučišča obkroža, je potrebno poskrbeti za dobro oblikovan gozdni rob, pestrost drevesnih vrst in vzdrževati posamezne vedutne točke (Velika in Mala Kopa). Posegi bi morali biti omejeni na 2. fazo zaraščanja. Preprečiti pa bi morali nadaljnje posege za pridobivanje novih smučarskih površin in počitniških kompleksov.

6.3. Ukrepi po posameznih fazah zaraščanja

6.3.1. Ukrepi v 1. fazi zaraščanja:

- 1. stopnja ukrepanja - vzpostavitev stanja**
- očistimo ves podmladek na negozdni površini, pazimo na zaprt gozdni rob (površine med 1 - 3 ha)
  - košnja, delno tudi sečnja smrekovih drevesc
  - organizirana paša v ograji
  - predvidena poraba je 15 dnin/ha

2. stopnja ukrepanja - vzdrževanje stanja ukrepanja

- očistimo podmladek (košnja), puščamo le posamezna drevesa ali šope drevesc (2 do 3 osebkov v šopu),
- skrbimo za ohranitev vseh vrst listavcev, cemprina, brinja, rušja,
- prehod gozd - negozd naj predstavlja bogat gozdni rob, v katerem bi našle svoj

habitat ptice in manjše gozdne živali,

* poraba ca 8 do 10 dnin/ha.

6.3.2. Ukrepi v 2. fazi zaraščanja:

- odstranimo večje šope dreves,
- ohranjamo posamezna drevesa in manjše šope (2 do 3 osebkov) ter skrbimo za zaprt gozdni rob na meji gozd - negozd,
- preprečujemo širjenje posameznih šopov, predvsem smreke,
- ker je te faze največ na področju, ki ima veliko krajinsko in estetsko vrednost, ohranjamo vse vrste listavcev, posamezno rušje, cemprin in brin. Tudi tu je poudarek na oblikovanju posameznih šopov;
- puščamo posamezna odrasla drevesa. Bukev ohranjamo zaradi estetske vrednosti in meliorativne vloge;
- gojitvena dela : KOŠNJA (kjer je zaraščanje v fazi vznika in mladja),
- ČIŠČENJE (je nega mladja in gošče) ter SECNJA posameznih odraslih dreves,
- predvidena poraba je 15 dnin/ha.

6.3.3. Ukrepi v 3. fazi zaraščanja:

- 1. stopnja ukrepanja - vzpostavitev stanja**
- odstranimo podmladek in večja odrasla drevesa zaradi posebnih razlogov (odpiranje vedutnih koridorjev, naravnih znamenitosti ipd.) npr. Crni vrh,
  - ukrepi so malopovršinski,
  - predvidena poraba (priprava sestoja) je 15 dnin/ha,

2. stopnja ukrepanja - vzdrževanje stanja

- ohranjamo zatečeno stanje,
- ohranjamo vse vrste listavcev,
- skrbimo za normalen prehod med odraslimi drevesi (je nega mladja, gošče 5 dnin/ha).

6.3.4. Ukrepi v 4. fazi zaraščanja:

- kjer so ekološke funkcije poudarjene, prepuščamo zaraščanje naravnemu razvoju,
- na samem grebenu ni izrazitih konfliktnih področij v tej fazi zaraščanja,
- sečnjo uravnavamo po principu sanitarnih sečenj v varovalnih gozdovih, kot negovalna dela upoštevamo nego mladja, gošče, letvenjaka,
- poskrbimo za počivališča ob planinski poti.

6.3.5. Ukrepi v 5. fazi zaraščanja

- Gozdni sestoji med smučišči:
- zaradi estetskih in krajinskih vrednosti posamezne manjše sestoj puščamo (npr. sestoj ob baby vlečnici na Pungartu, 49 a, 48 a Hudi kot),
  - skrbimo za zaprt in pester gozdni rob.
- Gozdne površine:
- normalno gospodarjenje z gozdom po ureditvenih smernicah, zapisanih v ureditvenem načrtu enote.

6.3.6. Ukrepi v 6. in 7. fazi zaraščanja

- brez ukrepanja zaradi velike naravovarstvene vrednosti,
- prehodi skozi rušje morajo biti označeni in ustrezno izpeljani (usmerjeni).

SMEROKAZI IN TABLE

GORAZD MLINŠEK

Vse bolj se zavedamo, da živimo v lepem in pestrem koncu Evrope. Kljub majhnosti se trudimo, da bi naše kraje spoznali širom po svetu. Da bi privabili številne turiste, si pomagamo z najrazličnejšimi vodniki, reklamnimi oglasi in predstavitvijo naših krajev s pomočjo pismenih in filmskih prispevkov. Toda kaj ti pomaga dober vodnik ali pregledna turistična karta, če pa zajadraš v kraje, kjer ni lokalnih oznak.

Tudi Korošci smo se pričeli zavedati, da nas že v Ljubljani prav malo poznajo, kaj šele drugje. Gosta je potrebno privabiti, mu nuditi najrazličnejše informacije, potrebno ga je tudi usmerjati. Za to pa so zelo primerni tudi smerokazi in opisne table lokalnih znamenitosti in oznak. V našem prostoru so pomembne tudi oznake posameznih kmetij. Če ni primernih smerokazov in tabel, se obiskovalec lahko kaj hitro zgubi in lahko hitro izgubi veselje do vsega lepega. Priznati si moramo, da marsikdo med nami pozna razen glavne doline ob reki Meži samo svoj domači kraj, sosednje doline pa ne.

Po Sloveniji se na najrazličnejše načine lotevajo označevanja krajevnih znamenitosti. V posameznih dolinah je označevanje

okolju prijetno in poenoteno, marsikje pa so smerokazi in table prava strašila. Izdelana so iz okolju neprijaznih materialov, njihove postavitve pa kvarijo estetski in krajinski izgled. Še grši pa so polomljeni smerokazi in nevzdrževane opisne table. Med onesnaževalce okolja - še posebno izven urbanega prostora - uvrščamo tudi gromozanske reklamne table.

Vse več je najrazličnejših profitnih urediteljev prostora, ki se na krajinsko ekološko sploh ne spoznajo in z najrazličnejšimi zmazki kvarijo lepoto naših krajev. Tudi v Mežiški dolini se srečujemo z informacijsko in reklamno nesnago. Ne samo domačine, tudi tujce strese ob vstopu v Mežiško dolino - dolino kralja Matjaža. Na Slemenu, Kramarici (Smrekovec), Bukovskem Sedlu pod Raduho in pri Križanu pod Uršljo goro se ti zavrti ob pogledu na vijoličasto tablo z napisom "Park kralja Matjaža". Te table so pravi tujek v prijetnem naravnem okolju. "Le kdo bo tebe gledal - morda tisti, ki je za izdelavo le - teh lepe denarce dobil?" se sprašujem, ko hodim po naši gozdnati krajini in se oziram na stara lesena znamenja in kažipote. Prav prijeten je pogled na njih.

"Le kaj bi rekel kralj Matjaž, če bi videl to naravno tablo?" (Kramarca, septembra 1997)

Zanimiv in za oko prijeten smerokaz na Kramarci! Foto: Gorazd MLINŠEK

KAJ DELAMO V SADOVNJAKU KONEC NOVEMBRA ?

MATEJ SKRIVARNIK

Letošnja jesen nas je bogato obrodila s sadjem. Z letošnjim pridelkom je skoraj vsak kmet zadovoljen, saj je bilo letošnje leto zelo primerno za jabolane in slive, nekoliko manj pa za hruške. Na začetku meseca se je marsikdo oglašil v bližnji drevesnici in se oskrbel s kakšno sadiko sadnega drevja. V zadnjih letih je zopet opaziti, da drevesničarji še niso pozabili na stare preizkušene sorte sadnega drevja, ki so cepljene na sejanec-generativna podlaga. Predvsem na Koroskem se šibke vegetativne podlage in novejša sorte cepljene na teh podlagah niso dobro obnesle, predvsem zaradi ostrejšega klimata in tudi zaradi nenavajenosti ljudi na samo oskrbo, saj so te intenzivne sorte občutljive na razne bolezni in škodljivce. Generativne podlage imajo prednost predvsem v tem, da se razvije močan generativni koreninski sistem, ki črpa veliko vode in hrane zaradi česar se razvije veliko drevo, ki ne rabi opore in je odporno na sušo, proti boleznim in škodljivcem. Slabost pa je v tem, da jih težje oskrbujemo in pozno začno roditi. Saj poznate Vodnikov

verz: "Jabolka, hruška in druge cepe, cepi v mladosti za stare zobe". No, tako hudo pa spet ni kot pravi verz, vsaj sedem let po sajenju bomo pa že pobrali prve sadeže, če že ne kakšno leto prej.

V tem času se je začela faza zimskega mirovanja, saj so mladike olesenele in se je vršni brst zaprl in odpadli so listi. Pred tem se hrana iz listja pretoči v drevo in se nakopiči kot rezervna hrana predvsem v koreninah, deblu in debelejših vejah. Pozneje pa služi drevesu kot zaščita pred mrazom, saj se z večjo koncentracijo sokov zniža ledišče, pomladi pa rastlina troši rezervno hrano dokler ne razvije novega asimilacijskega aparata-listja. Zimsko mirovanje traja toliko časa, da se razgradijo zaviralni hormoni v sadni rastlini, saj dokler so le ti nerazgrajeni preprečujejo začetek brstenja. Razgrajuje se pod vplivom zimskega mrazu, zato sadno drevo kljub hitri otoplitvi ne more zbrsteti.

Prvih nekaj let po sajenju moramo okopavati 0,5 do 1 m širok kolobar okrog drevesa, da imajo korenine dovolj zraka in jim

ne odvzema hranil trava. V tem času okoplamo ta kolobar do 10 cm globoko in pognojimo z organskim gnojilom, najbolje z dobro preperelim hlevskim gnojem ali kompostom.

Skraini čas pa je, da mlada drevesa zaščitimo pred divjadjo, predvsem zajci in srnjadjo. Drevesa lahko zaščitimo: z gosto postavljenimi letvami, žičnatim pletivom, koruznico, kartonom, po dolgem narezanimi drenažnimi cevmi... Mlado drevesce moramo trdno prevezati ob kol, saj ga lahko teža snega, ki se nabere na njem in zaščitnem materialu podre. Srnjad preganjajo tudi človeški lasje, ki jih v mrežastih vrečah nastavimo okoli dreves.

Ker bo v naslednjem letu v visokodebelnem sadovnjaku pridelok zaradi izmenične rodnosti manjši kot letos, bo pomembno, da se oplodi čim več cvetov. Da bo oplodnja boljša, moramo v mesecu novembru pognojiti z NPK gnojili. Gnojilo v tem času preide v še ogreto zemljo in zato preide v koreninam dostopno obliko, tako lahko korenine do pomladi veliko te hrane sprejmejo, ki se pomladi troši za rast

listja in poganjkov in hkrati s tem za boljšo oplodnjo cvetov. Gnojilo potrosimo pod kapjo krone in nekoliko izvenj nje, saj se le tam nahaja večina korenin.

Pa še nekaj ne pozabimo narediti v tem času - ptičje krmilnice. Ptice so odlične pomočnice pri zatiranju raznih škodljivcev na drevesih. Posebno vlogo imajo sinice, žolne, kalini, taščice, krivokljuni, vrabci... Za uspešno zatiranje škodljivcev je pomembno, da se število ptic v sadovnjaku poveča. To dosežemo tako, da ptice pozimi hranimo, saj jim huda zima otežuje hranjenje. Na vsakih 10 arov sadovnjaka naj bi postavili vsaj eno hišico, v katero nasujemo proso, sončnice, loj in drugo hrano. Hraniti jih nehamo tik pred začetkom vegetacije, spomladi; tedaj morajo začeti same iskati hrano - razne ličinke in insekte, ki se začno prav v tem času intenzivno razvijati.

Poleg vseh naštetih opravil, pa ne pozabite pojesti vsaj eno jabolko na dan. Saj veste pregovor: "Eno jabolko na dan, prežene zdravnika v stran"

NA OGLED K SOSEDOM

BERNARDA RAVNJAK

Kadar v zadnjem času poslušamo slovenske politike, ki govorijo o vstopu Slovenije v Evropsko skupnost, se nam dozdeva, da se nam bosta tam cedila mleko in med. Med že mogoče, mleko pa najbrž ne, saj ga imajo preveč in vsakemu kmetu ob vstopu postrežejo s kontingentom. Za tiste, ki ne veste kaj je to, naj razložim, da je to omejena količina mleka, ki ga sme kmet oddati v mlekarno po določeni ceni, kar ga je več, ga lahko podari za zelo nizko ceno, če ga sploh hočejo vzeti.

Del teh grenkih izkušenj smo slišali in doživeli udeleženci ekskurzije (kmetije iz Dravograda), ko smo v petek, 19. 9. 1997 spoznali razmere na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v jugozahodnem delu avstrijske Štajerske. Zelo pester program nam je pripravil g. Josef Loibner, upokojeni nadinšpektor za kmetijstvo in gozdarstvo v okraju Lipnica.

Naš prvi postanek je bil v Wiesu na

zelenjadarskem poskusnem centru, kjer preizkušajo vrtnine za potrebe tega klimatskega območja. V preizkušanju so praktično vse vrtnine, ki jih poznamo tudi pri nas in tudi nekatere nam nepoznane. Trudijo se s svetovanjem kmetom, ki imajo manjše kmetije, saj je možno s pridelovanjem vrtnin zagotoviti boljši standard za preživetje družine. Vrtnine so ekonomsko donosnejše kot živinoreja ali poljedelstvo, zahtevajo pa več delovne sile. V okviru tega poskusnega centra je tudi vrt zdravilnih zelišč, rastlinjaki za vzgojo sadik in nekaterih toplotno bolj zahtevnih vrtnin ter cvetja. Preizkušajo pridelovanje vrtnin z nič ali zelo malo kemije.

V Wiesu smo se ustavili še v trgovini s kmečkimi produkti, imenovani "SPEISKASTL". Trgovino je ustanovilo 13 kmetov (ustanoviteljev), ki jo tudi vodijo (upravni odbor). V trgovini prodajajo pridelke in izdelke z okrog 60 kmetij. Na policah smo med drugim opazili domač kruh,

Bogato založena omara z izdelki za prodajo na kmetiji Lampl

testenine, med, različne sokove, domače vino, marmelade, vloženo sadje in zelenjavo, svežo zelenjavo in sadje, izdelke iz keramike, domačo volno, nogavice, košare... mesne izdelke... Z vsemi kmeti imajo sklenjene pogodbe, da ne pride do sporov. V trgovini sta dva zaposlena, kar predstavlja tudi največji strošek združenja. Poslovodja je kar eden izmed prej omenjenih lastnikov. Višina marže, ki jo obračunavajo, znaša 18 - 20 %. Pr-

vatno je določena na 20%, če pa se pokaže, da se ustvarja dobiček, jo znižajo, saj v trgovini, kot pravijo, dobička ne sme biti. Dobitek lahko ima vsak kmet le na svojem dvorišču. Redni dobavitelji ustvarjajo mesečno okrog 26.000 ATS prihodka. To se bo morda komu zdelo premalo, a je treba vedeti, da gre za dopolnilno dejavnost posameznih kmetij.

Iz Weisa nas je pot vodila na kmetijo Lampl, kjer se poleg osnovne kmetijske dejavnosti (prireja mleka) ukvarjajo še s pridelovanjem zdravilnih zelišč na površini 0,5 ha. Začeli so seveda z nekaj ari, po potrebi pa so se površine povečevale. Danes pridelujejo 12 različnih vrst zdravilnih zelišč. Med njimi je največ melise, poprove mete, ognjiča, žajblja, timijana, plavice... Na kmetiji iz njih pripravljajo različne čajne mešanice, ognjičevno mazilo, vrečice proti moljem, posebne blazinice polnjene z zelišči... Vsako soboto prodajajo svoje pridelke in izdelke tudi na tržnici v Eibiswaldu. Poleg zelišč ponudijo še domač kruh, rezance, pecivo iz kvasenega testa in bučno olje. Zelišča, oz. čajne mešanice pošljejo naročnikom tudi po pošti na dom.

Po kosilu smo se ustavili na kmetiji Muster, p.d. "Oblak", ki leži na meji med Avstrijo in Slovenijo. Na slovenski strani leži 3,5 ha površin. Mladi gospodar kmetije, ki se ukvarja z rejo 15 krav molznic in mlade živine, nam je skušal razložiti, kaj jim je prinesla priključitev Avstrije EU. Kljub nekaterim direktnim podporam, ki jih sedaj prejema, so zaradi padca cen mleka letno prikrajšani za okrog 140.000 ATS. Njihov kontingent za mleko znaša 70.000 l na leto. Subvencij pa dobijo okrog 80.000 ATS. Dodatni vir dohodka jim je gozdarstvo, za kar imajo tudi ustrezno mehanizacijo. Na nekoliko oddaljeni lokaciji imajo posajen še 1 ha vinograda. Na tej kmetiji smo si poleg hleva za prosto rejo krav molznic ogledali še sistem ogrevanja z lesnimi sekanci. V primerjavi z ogrevanjem na kurilno olje je investicija res nekoliko višja, a je ekološko veliko sprejemljivejša, na daljši rok pa tudi bolj ekonomična.

O tem, kako pomembne so dopolnilne dejavnosti na kmetijah v sosednji Avstriji, smo se prepričali z obiskom pri Sršenovih. Tudi tu so dvolastniki. Deležni smo bili lepega slovenskega pozdrava, saj je gospodinja doma iz Ožbalta ob Dravi. Tudi pri njih je osnovna kmetijska dejavnost živinoreja. Poleg krav molznic redijo tudi 8 plemenskih svinj, katerih pujske prodajo ali pa vzredijo do teže 100 kg. Del mleka predelajo v domač sir in skuto, ki ju ponudijo gostom, za katere imajo v stari hiši urejena dva apartmaja. Poleg stacionarnih gostov sprejmejo tudi manjše izletniške skupine, za katere imajo na novo urejen prostor. Ponudijo jim le doma pridelano hrano in pijačo. Na kmetiji je tudi klavnica s hladilnico. Letno zakoljejo 6 do 7 govedi in okrog 40 prašičev. Nekaj mesa prodajo svežega doma na kmetiji, preostanek pa predelajo v klobase, salame, pašeto, zaseko, ... Tudi kruh pečejo sami, čeprav moko zanj kupijo, saj za setev žit nimajo primernih površin. K malici gostom ponudijo domač jabolčnik ali jabolčni sok. Dokupijo le še mineralno vodo. Seveda pa ne manjka več različnih vrst sadnega žganja.

Ob vsej tej pestri ponudbi smo ugotovili, da morajo v vse to vložiti ogromno skrbi in energije.

Dan se je že prevešal v večer, ko smo se ustavili še na zadnji točki našega potepanja pri sosedih. V prijetnem ambientu in veselem vzdušju smo se na "puššanku" - po naše bi temu rekli vinoč, poslovili od našega gostitelja g. Lojbnerja. Bilo je vredno, saj nam je pripravil res bogat in koristen dan. Morda je kdo med udeleženci pa le dobil kakšen navdih in vzpodbudo, da bo kaj od prej povedanega zaživel tudi na terenu občine Dravograd.

OBISK PRI STROJNEM KROŽKU PODJUNA

MARJAN HARTMAN

V začetku poletja sem se na pobudo Zveze strojnih krožkov Slovenije udeležil dvodnevnega obiska pri Strojnem krožku Podjuna na avstrijskem Koroškem. Namen obiskov, ki jih je Zveza strojnih krožkov Slovenije organizirala za bodoče vodje strojnih krožkov pri nas, je bil pobliže spoznati delovanje krožka in njihove dolgoletne izkušnje.

Strojni krožek Podjuna je edini dvojezični krožek v Avstriji in deluje na območju Pliberka in Globasnice. Po številu članov spada med manjše krožke (160 članov) v Avstriji. Vanj so včlanjeni predvsem slovensko govoreči kmetje, čeprav to ni pravilo krožka. Kot nam je povedal njegov vodja g. Franz Wutte, se članstvo nenehoma povečuje, kajti razmere v kmetijstvu tudi avstrijske kmete silijo, da vedno bolj zmanjšujejo stroške na kmetijah. Znano je, da stroji oziroma kmetijska mehanizacija predstavlja tretjino vseh stroškov na kmetijah in prav z delovanjem preko strojnih krožkov je mogoče te stroške občutno zmanjšati. Člani Strojnega krožka Podjuna pokrivajo s svojo mehanizacijo v glavnem vse potrebe, ki se pojavljajo na terenu. Bili pa so tudi že primeri, ko so ob velikih delovnih konicah, na primer žetev pšenice in drugo, dobili pomoč iz sosednjih strojnih krožkov. Osnovni moto članov krožka je medsebojno zaupanje, tolerantnost in zanesljivost. V glavnem usklajuje vse ponudbe in povpraševanje po strojih in drugih storitvah vodja krožka, oziroma poslovodja, kot ga pri njih imenujejo.

Plačevanje uslug poteka v glavnem preko kontnega računa, ki ga ima kmet odprtega pri banki. Člani, ki opravljajo usluge, se dobro zavedajo, da je le pravočasno in dobro opravljeno delo predpogoj za dolgoročno sodelovanje v krožku. S tem pa si seveda povečajo rabo strojev, omogočijo dodaten vir zaslužka, kar pomeni manjše stroške in

povečan dohodek na kmetiji. Cene uslug so nasplošno določene na zvezni ravni. Velik vpliv na oblikovanje dokončnih cen pa imajo člani strojnega krožka, ki se na občnem zboru dogovorijo in potrdijo končne cene uslug.

Vodja oziroma poslovodja strojnega krožka g. Franz Wutte, ki doma tudi kmetuje, ima na domačiji urejeno pisarno, kjer je tudi sedež krožka. V pisarni je za člane dosegljiv vsak dan po 8. uri. Ker je veliko na terenu, ga lahko kmetje pokličejo tudi preko mobilnega telefona.

Kot sem povedal že na začetku, se poleg članstva nenehno povečuje in širi tudi področje delovanja krožka. Poleg osnovne dejavnosti - nudenja strojnih uslug, je pri njih možen tudi najem delovne sile za pomoč na kmetijah (dopust, bolezen...). Posebno pomembno je to za kmetije, kjer iz različnih vzrokov gospodar ni zmožen za delo. V takšnih primerih je pri njih razvita takoimenovana rehabilitacijska pomoč. Kmet si v primeru nezmožnosti za delo sam v sosesčini, kjer so presežki delovne sile ali pa s posredovanjem strojnega krožka, poišče človeka, ki predvsem ob delovnih konicah zjutraj in zvečer opravi najpotrebnejše delo (predvsem v hlevu). Takšnega najete delavca kmet seveda primerno plača. Ob predložitvi dokumentacije, ki jo urejuje vodja strojnega krožka, pa dobi kmet od zdravstvene skupnosti skoraj v celoti povrne stroške za to obliko delovne pomoči. V času obiska smo obiskali kar nekaj kmetij, ki so bile deležne takšne oblike pomoči.

Bili smo tudi na kmetiji, kjer se je gospodar na novo včlanil v strojni krožek. Vodja ga je pred našim obiskom že večkrat seznanil z delovanjem in pomenom krožka. Ko se kmet včlanil v krožek, pa vodja izpolni poseben obrazec, ki poleg osnovnih podatkov vsebuje še podatke

o zemljiščih, ki se nahajajo na kmetiji in o količini in vrsti posevkov, ki jih navadno pridelujejo na kmetiji. Seveda ne manjkajo podatki o mehanizaciji, s katero bi kmet bil pripravljen nuditi usluge in tudi katere usluge bi potreboval. Ta obrazec se pozneje nahaja v pisarni vodje krožka, kajti ti podatki so osnova za vodenje dela v krožku. Po besedah g. Franza Wutteja je zelo pomembno, da vodja krožka pozna zemljišča na katerih so kmetije članov. Ko nekdo pokliče za določeno uslugo, mora vodja včasih sam presoditi, kakšen stroj bo glede na razgibanost terena poslal na kmetijo, da bo lahko uslugo čim bolj opravil.

Ena izmed zelo pomembnih nalog vodje strojnega krožka je seveda svetovanje kmetom pri nakupu mehanizacije. Če ima vodja dober pregled nad mehanizacijo, ki je prisotna na območju krožka, bo lahko kmetu odsvetoval nakup stroja, ki že v zadostni meri pokriva potrebe v smislu uslug. Takšen vidik svetovanja ima v Avstriji velik pomen, kajti država spremlja delovanje strojnih krožkov tudi tako, da statistično ugotavlja, ali so se nakupi strojev v obdobjih delovanja krožkov zmanjševali ali povečevali glede na določeno površino. Od racionalne rabe strojev na določenih območjih je potem tudi odvisna denarna pomoč, ki jo država nudi krožkom za njihovo delovanje.

Prav gotovo je bil obisk pri Strojnem krožku Podjuna zelo poučen, kajti tridesetletne izkušnje na področju organiziranega delovanja v strojnih krožkih kažejo, da imajo te oblike povezovanja in pomoči prihodnost in perspektivo za avstrijske kmete. Naše približevanje evropskim razmeram pa pomeni, da bomo morali loti stvari, ki so se pri njih pokazale kot dobre sprejeti, kajti konkurenčnost naše majhnosti bomo morali znati še prav posebej izkoristiti.

BUČE

LUDVIK MORI

Prvo desetletje po zadnji vojni in še nekaj čez so povsod, tudi v planinah, sejali koruzo in kot vmesni pridelek tudi buče. Stare sorte buč so dobro uspevale le med koruzo.

S škropljenjem s herbicidi so buče med koruzo izgubile svoje mesto in setev te oljnice je začela naglo upadati. Le tu in tam jih še pridelujejo za dobro domače bučno olje. Pohternikova bica iz Sv. Primoža jih kar pridno trebi.

V našem kraju so bučam rekli tudi kurbesi. Če je možki ujezil žensko, ga je ozmerjala: "Ti trdamani kurbesi!"

REŠEVALNA SLUŽBA KOROŠKE PRAZNUJE

DELAVCI REŠEVALNE SLUŽBE KOROŠKE

Ko gre za življenje in vedno gre zanj....

Ko se človek ozre v preteklost, šele vidi, kako hitro mineva čas...

In letos je minilo že 70 let, od kar je bila na Ravnah ustanovljena reševalna služba. Menimo, da je to pomemben jubilej, ne le za naš kraj in zavod, temveč za celotno koroško regijo, zato ga želimo v mesecu decembru dostojno praznovati.

Ob tej priliki bomo izdali poseben bilten in pripravili razstavo bogatega slikovnega materiala in pisnega gradiva vse od leta 1927 do danes. Le redkim uspe zbrati toliko gradiva za tako dolgo obdobje.

Mi imamo srečo, da je še vedno med nami "pionir" reševalne službe, gospod

Wlodyga, kronist, po čigar zaslugi je ohranjeno veliko dokumentacije.

Kot začetek reševalne dejavnosti na Koroškem beležimo dogodek, ko je v takratni Guštanj pripeljal prvi reševalni avto. Zanj so bila sredstva zbrana z različnimi humanitarnimi akcijami in prostovoljnimi prispevki.

Po 70 letih s kančkom grenkega priokusa in hkrati s ponosom akcijo samoprispevkov ponavljamo in skušamo na ta način zbrati sredstva za nakup nujno potrebnega urgentnega vozila. Računamo na pristrčno pripadnost naši dejavnosti in se vsem podjetjem, družbam, zavodom in posameznikom toplo priporočamo.

**Naš žiro račun je 51830 - 603 - 33033
s pripisom - za reševalno vozilo.**

MED VOŽNJO

Nocoj sem blodila po sledih najinih voženj:
semaforji oči so bliskali v kabino,
moja občutja so butala v volan,
želje so se raztapljale pred
prehodi za pešce.

Pozor: pišče na cesti si si ti izmislil,
da ne bi povozila vseh situacij
ko je nama zrastel policaj
iz podzavesti hrepenenja.
Besede „ljubezen“ ne omenjava.

Vozim po pločnikih,
oči modro utripajo,
pešci so se razbežali,
peljem naravnost, zmeda narašča,
vodiš mojo roko,
cedi se iz najinih glav,
cesta je spolzka,
rdeča nit se vleče za nama,
promet narašča,
postajam omotična,
besede „ljubezen“ še vedno ne
omenjava,
vse je dano od Boga
/trpnik ni zaželjen,
prekršek je narejen!

Milena CIGLER GREGORIN

NOVO V KOROŠKI BANKI !

koroška banka

*Koroška banka d.d., Slovenj Gradec,
bančna skupina Nove Ljubljanske banke*

Glavni trg 30
2380 Slovenj Gradec, Slovenija
Telefon: (0602) 49 111
Telefaks: (0602) 42 382
E-mail: info@lb-kb.si

- Posebna ponudba gotovinskih posojil z nižjo obrestno mero in odplačilno dobo do 36 mesecev.
- Prepričajte se o naši ugodni ponudbi in obiščite naše enote v Slovenj Gradcu, na Ravnah na Koroškem, na Javorniku, na Prevaljah, v Mežici, v Dravogradu, na Muti, v Radljah ob Dravi, v Podvelki in v Mislinji.
- Posebej pa vabimo vse prebivalce Črne na Koroškem in okolice, da obiščete našo novo enoto v Črni na Koroškem.

V a š a b a n k a
Koroška banka d.d.
Slovenj Gradec
bančna skupina
Nove Ljubljanske banke

LJUDJE IN RESTAVRATORSTVO JE DEL NJEGOVEGA VSAKDANA

DOGODKI SILVO JAŠ

Andrej DROFELNIK - Adi iz Mislinje je človek posebne vrste. Poleg tega, da se ukvarja s sitotiskom in še s kopicco drugih stvari, pa je hkrati tudi pravi mojster v restavriranju. Le kdo neki bi vedel, koliko kapelic, pa križev in drugih popotnih znamenj iz naše preteklosti je že obnovil v vseh teh letih. Nekatere je samo prepleskal, pri drugih je spet obnovil kipe in kipce. Skoraj ni kraja na Koroškem in tudi drugod, da Adi ne bi bil prisoten s svojim delom, ko so obnavljali ali restavrirali omenjene objekte. Ima svojo tehniko, ki je nekaj posebnega. Pri tem so silno pomembni odtenki barv; poznati moraš samo strukturo materiala, iz katerega so kipi narejeni. Kar predstavljate si, s kakšno spoštljivostjo se loti teh, včasih kar nekaj stoletij starih umetnin, ko jih začne obnavljati. Najprej je potrebno vse temeljito očistiti, vsak del tudi temeljito zaščititi, potem pa nanašati sloje kita ali drugega materiala in potem še najrazličnejše barve. Te Adi usklajuje s tistimi, ki so v svetem pismu, da so čim bolj pristne in avtentične, da se ne pokažejo kot kič. Kako in na kakšen način to dela, pa je le njemu znana skrivnost, ki je ne izda kar tako. Posebej veliko dela je imel, kljub temu, da je restavratorstvo le njegov hobi, v septemberskih dneh, ko je župnija Sentilj pod Turjakom praznovala 600 letnico svoje samostojnosti. Zmotili smo ga ravno pri obnavljanju križanega Jezusa v naravni velikosti, ki stoji pred farno cerkvijo. Vse je namreč restavriral pod budnim očesom strokovnjakov Zavoda za naravno in kulturno dediščino iz Maribora, da ne bi pri kipih prihajalo do kiča.

STUDENEC JE SPET DOBIL NEKDANJO PODOBO

SILVO JAŠ

Ludvik KREBL, stari Mislinjčan, je dolga desetletja delal na tamkajšnji žagi kot gaterist. Kljub letom, 71 jih šteje, še vedno počenja to in ono, bodisi plete košare ali pa izdeluje metle, pozimi rad keglja na ledu in še bi lahko naštevali. Pred kratkim pa je v neposredni bližini svojega doma izredno lepo in domiselno obnovil Blažev studenec. Ta je namreč poznan po bistrosti in čistosti vode, ki je v polletnih mesecih izredno hladna, v zimskih pa topla. Ludviku je pri obnovi pomagal njegov sin Rudi. In ta, stoletja star studenec ima sedaj novo podobo. Je del Mislinje, del njene posebnosti, prav tako kot Ludvik, ki ga je obnovil.

Adi med restavriranjem križanega

Foto: Silvo JAŠ

Vidite, takšen je torej tale Adi! Če se kdaj ustavite kot popotnik ob kakšnem nabožnem znamenju ali pri kapelici, ki je prenovljen, potem lahko vidite, da je kanček, ali pa velik del tistega prišlo tudi izpod njegovih rok, z njegovim in njemu znanim smislom za restavratorstvo in paleta najrazličnejših barv in odtenkov.

MISLINJSKA ŽAGA BOGATEJSA ZA NOV STROJ

SILVO JAŠ

Imenuje se večnamenska cepilka in je v uporabi že dobrih pet mesecev. In čemu služi? Na cepilki lahko razrežemo od 18 cm naprej najrazličnejše debeline lesa, pa vse do 100 mm. Tudi sama debelina latice je lahko že od enega cm dalje. Ta cepilka služi hkrati kot predpriprava za izdelavo stenskih oblog, polokroglice in ladijskega poda. Na njej se namreč vse to pripravi za dokončno obdelavo na skobelnem stroju.

Investicija za nabavo tovrstnega stroja je posledica izredno velikega povpraševanja po omenjenih izdelkih, pa še odpadni les lahko racionalno uporabijo.

Na novi, večnamenski cepilki že od vsega začetka dela Rado KREJAN, ki je na mislinjski žagi že skoraj trideset let. V zelo kratkem času je spoznal tehnologijo cepljenja tako, da stroj sedaj pozna tako rekoč v dušo. Pa še prav ponosen je na to novo pridobitev žage, saj mu je upravljanje cepilke zaupal sam vodja žage Mirko GORJUP.

Rado z velikim veseljem dela na cepilki

Foto: Silvo JAŠ

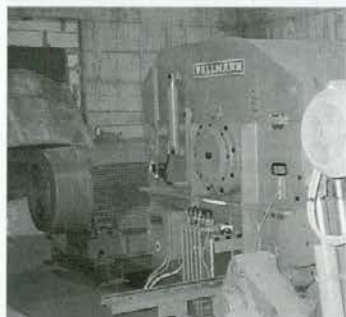
VELIK DOSEŽEK ZA OKOLJE, HRUP IN EKONOMIKO PROIZVODNJE

JASMINA DETELA

V tovarni ivernih plošč v Šentjanžu pri Dravogradu, sodi v holding Lesna, so konec meseca oktobra predali v uporabo novo pridobitev - sekirostroj. Investicija sekirostroja v višini 2,4 milijona mark predstavlja eno največjih v zadnjem obdobju tako v Lesni kot v celotni koroški regiji. Realizacija investicije pa pomeni velik dosežek za podjetje na področju porabe lesnih ostankov, sanacije hrupa, zmanjšanja stroškov poslovanja z racionalnejšo rabo lesne surovine in izboljšanje kvalitete proizvodnje z odpravo ozkih grl za doseganje polnih učinkov razpoložljivih kapacitet.

Po besedah direktorja tovarne ivernih plošč Bojana Pogorevca so še posebej ponosni, da jim je pri realizaciji projekta uspelo vključiti gospodarstvo koroške regije. "Se posebej smo zadovoljni, da nam je z realizacijo investicije uspelo združiti ekološko in ekonomično naravnost investicije, saj smo z njeno realizacijo odpravili moteč vpliv na okolje, hkrati pa povečali proizvodnjo in zmanjšali stroške za lesno surovino. V Lesni TIP Otiški vrh bomo z začetim investicijskim ciklusom nadaljevali. Pripravljamo investicije v obnovo oblikovalne linije, linij za oplemenitenje in sušilnikov."

V letošnjem letu so izdelali plan investicij ter program ekološke sanacije tovarne in izvedli tri večje investicije iz ekološkega programa sanacije. V postrojenju brusilne linije so rekonstruirali filter za odsevanje prahu, izvedli vrsto drugih posegov na področju popravil, vzdrževanja, predelav in izboljšav skladno z ekološko tehnološko sanacijo. Investicije bodo nadaljevali tudi v prihodnjih letih, tako da naj bi bila tovarna do leta 2001 dokončno ekološko sanirana.

Začetki tovarne segajo v leto 1971, marca 1973 pa je bila proizvedena prva iverna plošča. Prvotni delež porabe lesnoindustrijskih odpadkov je bil obraten kot danes, 85 % porabe lesne surovine in 15% lesnoindustrijskih odpadkov. Po manjši krizi v začetku 90 let, ki je bila posledica političnih in gospodarskih sprememb, je plačala visok davek. Izgubila je pretežni del južnih trgov, zmanjšala se je proizvodnja pohištva v Sloveniji, a jim je trend v letu 1994 uspelo prekiniti z močnimi tržnimi aktivnostmi (iskanjem novih kupcev in trgov).

Tovarna zaposluje okoli 200 delavcev in proizvede letno okoli 110.000 kubičnih metrov ivernih plošč. Tudi njihovi finančni rezultati so iz leta v leto boljši, tako da se je v letu 1996 z doseženimi 2,3 milijoni tolarjev prihodka uvrstila na osmo mesto v koroški regiji. Podjetje ustvari nad 40 odstotkov prihodka na tujem trgu, v letošnjem letu pa načrtujejo 10 do 12 procentno povečanje proizvodnje.

V okviru razvojno raziskovalne dejavnosti sodelujejo z različnimi firmami in inštituti. Razvijajo tudi novo vodoodporno iverno ploščo, saj so prepričani, da je sprememba posameznih tehnoloških parametrov povezana z znižanjem stroškov proizvodnje.

Novo pridobitev je z veseljem pozdravil tudi dravograjski župan Rado Krpač, ki je ob slovesni priložnosti povedal: "Investicija ni pomembna samo za TIP, temveč zaradi ekološke naravnosti tudi za sam kraj Šentjanž, za občino Dravograd in Koroško. V zadnjih dveh letih so ljudje začeli spoznavati, da ne moremo imeti zdrave družbe ali gospodarstva v svetu, kjer je toliko revščine in degradacije okolja.

Gospodarskega okolja ne moremo ustaviti ali spremeniti njegovo smer, da bi postal manj uničujoč za okolje. Varovanje okolja in doseganje trajnega razvoja moramo vsi jemati kot skupno odgovornost in vsemu temu je sledila tudi investicija, ki jo danes predajamo namenu.

Z njo je TIP pomembno prispeval svoj delež k varstvu okolja in upam, da mu bodo sledili še drugi."

ZAVAROVALNICA MARIBOR d.d.
2507 MARIBOR,
Cankarjeva 3,
tel.: 062/224-111

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO

Slovenj Gradec, Francetova cesta 7
2380 Slovenj Gradec
telefon: 41-591, 41-813, 41-881, 41-882
faks: 41-814

Zavarovalnica Maribor d.d. je matična zavarovalnica krajanov Črne že od začetkov zavarovalništva na Koroškem. Potrditev tega, da Zavarovalnica Maribor d.d. res živi s krajanom Črne je tudi, da je glavni sponzor koroškega turističnega tedna že od vsega začetka, sponzorira smučarski klub Črna, smučarja Mitjo Kunca, pevski zbor MATO, itd.

Nova stavba LB Koroške banke v Črni, v kateri so tudi prostori Zavarovalnice Maribor d.d.

Dne 27. 10. 1997 je Zavarovalnica Maribor d.d. v Črni na Koroškem odprla vrata zastopstva v novi poslovni hiši LB Koroške banke d.d. v I. nadstropju. Prijazno vas bo sprejela in vam nudila vse informacije njihova zastopnica Angela POLANŠEK, ki to delo opravlja od leta 1989. Pred njo pa je bil dolgoletni zastopnik Zavarovalnice Maribor d.d. v Črni Milan Hergold.

Zastopnica Angela POLANŠEK
vas bo v novih prostorih prijazno sprejela:

v ponedeljek od 9. do 11. ure,
v sredo od 8. do 10. ure in od 15. do 17. ure,
v petek od 9. do 11. ure,

doma pa vam je dosegljiva na telefonu 38 - 201.

Vljudno vabljeni!

BLAGOSLOV EKOLOŠKE KAPELICE V DOLINI BISTRICE

LUDVIK MORI

V nedeljo, 12. oktobra je škof g. dr. Franc Kramberger ob prisotnosti večje množice vernikov in družbenih predstavnikov blagoslovil novo ekološko kapelico, za katero je pred tremi leti taisti škof blagoslovil temeljni kamen.

Ta kapelica se je pridružila bistriški šoli in bogoslužnemu prostoru tega kraja in je posvečena Mariji Lurški ob Bistrici in je še mlado svetišče, ki na vsake štirinajst dni v bogoslužju povezuje ljudi dveh bregov Pernic ter sv. Jerneja, pa tudi iz drugih bližnjih krajev ljudje radi pridejo sem, saj so cestne povezave dobre.

Pred nekako desetimi leti so dali bivši občinski predstavniki soglasje za odyzem potoka Bistrica in graditev jezusa pod Golico in Košenjakom. Šele, ko je bil jez v celoti zgrajen, so se ljudje z novimi predstavniki ovedli usodne privolitve in morebitne katastrofe v primeru potresa ali druge nezgode. A po toči zvoniti je prepozno. Kar več družin se je hotelo izseliti iz te doline. Toda kam?

Našli so rešitev v duhovnih vrednotah in postavili kapelico ekološkemu zaščitniku Frančišku Asiškemu ob Marijinem svetišču. Vernim ljudem bo blažil strah in tesnobo pred vsem hudim.

Tudi na dan blagoslovitve je grozil naliv, a so se črni oblaki razgrnili ter le blago poskropili pokrajino. Upamo, da bo tako tudi v življenju in nam bo jez prizanesel. Zaupno se obrnimo k zavetniku in Mariji za odvrnitev morebitne katastrofe.

Med sv. mašo so fantje namestili na zvonsko mesto majhen, ca 100 kg težak zvon, ki ga je g. škof tudi blagoslovil. Po maši je blagoslovil tudi majhen mostiček preko Bistrice, ki vodi k čudovitemu Sednikovemu slapu, od koder je speljan majhen curek čistega studenca na sam oltar Frančiška Asiškega.

Po obredih so mladi iz okolice priredili kratek in ljubeck kulturni program povezan z glasbo in besedili. Gostoljubne gospodinje pa so s pijačo in dobrotami pogostile vse udeležence tega slavlja.

Škof dr. Franc Kramberger je blagoslovil ekološko kapelico. Kapelica v dolini Bistrice

Foto: L. MORI

Letos je zraslo malo jurčkov. Med njimi pa so bili tudi taki posebneži.

Foto: Alojz KLEMENŠEK

FINKOV KRIŽ

F. JURAC

V letih, ko so gradili železniško progo Dravograd - Velenje, je Svečkova Mima iz Straž pri Mislinji izdelala kip Jezusa Kristusa, ob navzočnosti delavcev Italijanov, ki so gradili železniško progo in domačinov, ki pa so križ z Jezusom postavili na Finkovi zemlji v Stražah pri Mislinji, ob cesti Slovenj Gradec - Mislinja. Križ, za katerega so skrbeli Finkovi, je preživel dve vojni, zatem pa ga je začel najedati zob časa.

Po smrti lastnice Pavle Fink je neurje podrlo križ, njena vnukinja Maksimiljana Fink pa ga je dala obnoviti. Restavratorska dela je opravil domačin kirurg dr. Lojze Pogorelec.

Ob navzočnosti domačinov (na posnetku) pa je obnovljeni križ blagoslovil dekan Tine Tajnik.

Z nezadovoljstvom pa lahko zapišemo tudi to, da je Finkov križ kljub burnim časom le preživel, medtem ko železniška proga Dravograd - Velenje ni dočkala vsaj svojega stotega rojstnega dne.

ALMANAH OB 50 LETNICI PIHALNEGA ORKESTRA SLOVENJ GRADEC

IDA ROBNIK

Pihalni orkester Slovenj Gradec je ob 50 - letnici izdal almanah. Glasbeno dejavnost na območju Slovenj Gradca in Mislinjske doline je slikovito predstavil v svojem uvodu g. Jože Potočnik, profesor zgodovine, ki je bil tudi njegov glavni in odgovorni urednik:

"V tem almanahu prvič objavljamo nekatere neznane in manj znane zapise in fotografije, ki potrjujejo bogato glasbeno življenje v Slovenj Gradcu in Mislinjski dolini v zadnjih sto letih. V 19. stoletju je Wolfova družina imela pomembno vlogo pri širjenju vokalne ter instrumentalne glasbe. Pred 1. svetovno vojno so nastale v nekaterih krajih vaške godbe in tamburaški zbori. Slovenj Gradec je imel salonski orkester že leta 1919. Med obema svetovnima vojnama je krajši čas obstajal jazz ansambel, mestna godba Slovenj Gradec je bila ustanovljena l. 1934, aktivne so bile vaške godbe v Sentilju, Trobljah, na Vrhah in v Starem trgu. Z okupatorjevim prihodom so orkestri in godbe utihnili. Po osvoboditvi je tradicijo mestne godbe nadaljeval sedanjí pihalni orkester, ki deluje in nas navdušuje že 50 let. V zadnjih desetletjih so v tem prostoru med Pohorjem in Uršljo goro, delovali in še delujejo različni drugi orkestri in ansambli."

Almanah je izšel v 2000 izvodih. Oblikoval ga je Edi Koraca, dip. arhitekt in bo dopolnil zbirko publikacij v kulturnem kotičku ljubiteljev glasbe in kulturne zgodovine iz našega okolja.

JOŽE KRAJNC

Skromno stanovanje v hiši sredi vasi Dovže, nekdanj last Gozdnega gospodarstva, sedaj občine Mislinja. Tu stanuje 74 letna vdova po gozdnem delavcu in mojem prijatelju že iz šolskih klopi, pa vse do njegove smrti pred dvema letoma. V pretekli vojni sva bila oba v dvojni vojski in dvojnem ujetništvu skozi vso dobro vojne nobeden od tega ni imel ničesar. Sedaj se pri njegovi vdovi rad oglašam, ker sva oba ljubitelja pisane besede in rada piševa ter skupaj preberava najine stvaritve. In kaj ona najraje piše? Čudovito in sočno opisuje doživljanje iz svoje burne mladosti, doživljanje njenih prijateljev, prijateljic, staršev in ljudi, s katerimi se je srečevala. Cele zvezke ima popisane o strahotah, ki jih je doživela med vojno in o usodah ljudi, ki jih je poznala in so se globoko zasidrali v njeno dušo. Besedila popestri še s kakšno sočno pesmico. Tako si krajša čas in zapolnjuje dneve in je vesela, če se kdo za njene pripovedi zanima. In teh je tudi v njeni okolici nekaj. Pravi, da ji zato nikoli ni dolg čas in se ne čuti osamljeno, ker jo okoličani radi obiskujejo. Obiskujejo pa jo tudi 4 srečno poročene hčerke z družinami.

Kadar jo obiščem, nama zanimivih pripovedi nikoli ne zmanjka. Prijetna sogovornica je in teh je med starejšimi ljudmi vedno manj, saj jih pobira žena s koso. Skušal bom opisati, kaj ima ona zapisanega in kar pripoveduje iz svojih spominov, ki so odraz duševnih stisk in tudi veselih doživetij, saj zna ljudem pogledati v dušo in prisluhniti utripu življenja tudi današnjega časa. Iz svojih preteklih spominov pa takole pripoveduje:

"Oče tesar, mati gospodinja in pet otrok smo 20 let stanovali v najeti farovski bajti v Bistriškem jarku pri Muti. Oče nas je preživljal s tesarjenjem in odsluževal z delom stanovanje in ostalo. Izmed treh sinov in dveh hčera je kruta usoda pustila dva: Ano in brata, živečega v Nemčiji. Obiskovali smo tudi nemške šole, kar je pozneje obema zelo koristilo, med vojno pa spravilo v nevarnost."

Iz teh časov ima zapisanih največ spominov o usodi ljudi v družini in okolici. Ko jih pripoveduje, se razživi, saj starejši ljudje uživajo, če se imajo o tem s kom pogovoriti in teh sogovornikov je tako malo. Vsi pogovori današnjega časa se sucejo okoli pridobitništva in modernega življenja. Midva pa nadaljujema s pogovori in vsa je vesela, ko jo poslušam.

"Zelo smo trpeli, ko so Nemci zasedli naše kraje in ko so se začeli pojavljati partizani. Tedaj smo bili kakor stisnjeni med dva mlinska kamna. Namera nemških oblasti je bila, da nas preseli v Brežice, čemur se je oče uprl. Rajši je oče šel za najemnika na kar veliko posestvo pri Svetem Jerneju, z domačim imenom lžek. Tam smo s pridnostjo očeta napolnili velike hleve s preko 20 govedi in svinjami. Popravlil in vzorno je vzdrževal poslopja, za kar so mu še današnji lastniki hvaležni. Tudi bližina meje je bila za družino usodna. Ko so nas začeli obiskovati partizani in nam grozili, češ da držimo z nemškimi oblastmi, so nam na drugi strani s kaznimi grozili Nemci, posebno še, ko so nam partizani pobrali vse pridelke in odgnali živino iz hlevov. Če bi ne bilo nekega partizana, ki nas je obveščal, kdaj pridejo po pridelke, da smo jih lahko pravočasno skrili, bi ostali popolnoma brez živeža. Vso vojno smo živeli v nenehni smrtni nevarnosti. Le z modrim ravnanjem očeta smo preživeli. Konec vojne je bil zelo bridke. Očeta so nove oblasti obtožile po nedolžnem sodelovanju z Nemci in ga za več mesecev zaprle na Muti. Ko se je izkazalo, da je nedolžen, so ga z opravičilom spustili domov izčrpanega in bolnega, napol živega, kar ga je kmalu tudi pahnilo v prerani grob. Z bratom sva morala s trebuhom za kruhom." Zamisli se in vidi se, da ji ti spomini grenijo dušo. Vendar se zbere in nadaljuje:

"Jaz sem našla delo kot služkinja v Sentilju pri posestniku in trgovcu Rozmanu. Zelo so me imeli radi in dobro se mi je godilo. Tu sva se spoznala z žagarjem Francem in sva se poročila."

Franc je bil sin kmečke, neporočene hčere, ki se je preživljala z dninami. Ko je sin dorasel, se je izučil za žagarja. Ravno tedaj je žagal v Rozmanovi žagi in Ana mu je bila všeč. Po poroki sta se naselila v tesni žagarski bajti.

Ana pa nadaljuje: "Zelo tesno je bilo v bajti, posebno ko so prihajali otroci. Skrbeti pa je bilo treba tudi za moževo mater. Mož je nato dobil delo na Gozdnem gospodarstvu kot nakladalec vagonov in malo večje stanovanje v privatni hiši. Franc je zelo trpel, saj je bilo delo težko in delati je bilo treba tudi ob nedeljah. Tudi odnosi z lastnico stanovanja so se vedno slabšali. Tedaj so progo ukinili in razdrli, naju pa preselili v novo stanovanje tukaj v Dovžah, moža pa premestili na delo v tovarno ivernih plošč v Otiški vrh. Tu sem vzela v nego tudi svojo mater do njene smrti. Po moževi smrti sem to stanovanje obdržala. Tu živim, kakor meni ustreza, nikomur nisem v napoto in dobre sosoživalce imam", zaključuje svojo pripoved o svojem življenju.

Tu so jo poiskale tudi starejše vaščanke, ki se zbirajo po krajih na sestanke in so se poimenovala "Lučke". Enkrat tedensko se sestanejo, da si izmenjajo svoja doživetja in se izvlečejo iz osamljenosti, saj so večinoma vdove. Vodijo jih socialne delavke in jih o marsičem koristnem poučujejo. Ana jih zabava s svojim branjem iz svojih spominov in jim tudi marsikaj zanimivega pove. Zato je med njimi zelo priljubljena, njej pa je v ponos in zabavo. Pisanje in pripovedovanje ji je najljubši konjiček. Mene pa še marsikaj zanima, zato vrtam v njo z vprašanji:

"Zakaj se ne potrudiš, da bi to svoje zapisano bogastvo kje skušala objaviti? Ali se ti ne zdi škoda, da tako lepo pisanje ohranjaš le zase. Na primer v knjigah, ki jih izdaja DU Maribor center!"

"Imam slabo srce, moram se čuvati in zato ne morem nikamor. Nikogar pa nimam, da bi mi pri tem pomagal. Tako sem gledela tega brez moči. Poslala sem nekaj tekstov na razne revije, tudi ver-

skemu listu Družina, pa brez uspeha. Eno črtico je lani objavil Viharnik in eno Ognjišče. Drugega pa zaradi rahlega zdravja ne morem storiti."

Rad bi ji pomagal, če bi mogel, pomislim pa, saj še svoje pisane črtice komaj kje objavim. Časopisi in revije se nas, amaterskih piscev, razen Viharnika, bojijo, ali pa smo jim s svojim pisanjem v nadlego.

"No, saj ni tako hudo", jo potolažim. "pozimi si se skupnega sestanka Lučk iz naših dolin le utegnili udeležiti in prebrala svoj pozdrav. Tudi izleta na Koroško, letos v juniju, si se udeležila, pa ti ni škodovalo".

"Ja, res je nekako šlo, vendar sem se bala, da mi bo škodovalo. Skupnega srečanja teh skupin žensk iz vse Slovenije v Portorožu pa se nisem upala udeležiti."

"Škoda, tam je bilo tako čudovito lepo. Lep program, delovni in zabavni, so pripravili organizatorji. Po vrhu še več urna vožnja z barko po morju, s pečenimi ribami in pijačo za kosilo in okrepcilo. Tudi nekaj moških je imelo čast, biti med ženami tam. Res škoda, da te ni bilo poleg!"

"Kaj morem? Svoje zdravje moram čuvati in srce; če je slabotno, se kaj rado ustavi ob naporih, ki mu škodijo," pove z bolečino.

Tako sva končala najino srečanje. Še več jih bo in materiala ali snovi za pogovor ne bo nikoli zmanjkalo. Naj še naprej zapisuje svoje spomine in doživetja, pesnikuje. Morda bodo njeni zapiski nekoč dragoceno berilo za njene potomce. Pisana beseda, posebno če je zapisana lepo, sočno, doživeto kot Ane Uršej, nikoli ne propade. Vedno se bo našel kdo, ki jo bo znal ceniti. Ana je bila zelo vesela, ko sem ji obljubil, da bom skušal njene pripovedi kje objaviti. O delu in srečanju žensk z imenom Lučke pa morda kdaj pozneje.

50 LET SKUPNEGA ŽIVLJENJA RUDIJA IN TONČKE REBERNIK

IDA ROBNIK

Letos, v mesecu oktobru sta slavila zlato poroko in 50 let skupnega življenja Rudi in Tončka Rebernik. Poznata pa se že precej bolj dolgo, saj sta že kot otroka živela v istem kraju, hodila sta v isto šolo in se v mladostnih letih skupaj udeleževala v kulturnem življenju v Razborju.

Rudi se je rodil kot najmlajši izmed šestih otrok staršema, grofovskima najemnikoma, na sončni Kristavški domačiji sredi Plešivških gozdov.

Gozd je potem vplival na celo njegovo življenje. Ze sama pot v šolo ga je vodila skozi gozd v razborsko šolo. Pozneje mu je bil gozd drugi dom in delovno mesto skoraj celo delovno dobo. Po končani osnovni šoli je Rudi začel iskati zaslužek za svoje mladostne potrebe in želje. Kmalu ga je našel v plešivških gozdnih, kjer so takrat potrebovali mlade fante za izmero in urejevanje gozdov.

Tudi Tončka se je rodila na grofovski kmetiji pri Krivonogu pod Plešivcem očetu Francu Jugu, gozdnemu delavcu in materi Antoniji, najemniški hčeri. Pozneje so se preselili v delavsko stanovanje v Plešivec, od koder je hodila v šolo v Razbor. Tu sta se z Rudijem поблиže spoznala, ko je pričel hoditi na delo v Plešivec. Leta 1941 je Jugovo družino plešivški gospodar Skubic preselil na Pistoško domačijo v Razbor, ki je bila takrat ravno prazna.

Druga svetovna vojna je zaznamovala tudi življenji Rudija in Tončke Rebernik. Tončko in njene starše so Nemci odgnali v taborišče že spomladi leta 1943 zaradi sodelovanja z NOV, Rudija pa prisilno mobilizirali v nemško vojsko. Toda usoda jima je prizanesla, da sta vse to prestala in se na božični večer leta

1945 po skoraj treh letih spet v domačo.

Po vojni je bilo življenje težko. Mladim v Razborju so bile edina zabava knjige, ki so jih uspeli rešiti in skriti pred Nemci in pa večerni mladinski sestanki ter prirejanje raznih domačih iger na preprostem šolskem odru v razborski šoli. Sodelovanje v takratni amaterski skupini pa je imelo odločilni vpliv na poznejše skupno življenje Rudija in Tončke. Kmalu po vojni so priredili dve domači igri: Finžgarjevo Razvalino življenja in Jurčičevega Domna. V obeh sta igrala zaljubljenca in se med tem odločila, da bosta ostala soigralca celo življenje. Poročila sta se leta 1947 v domači cerkvi v Razborju. Po poroki sta nekaj časa živela pri Tončkinih starših pri Pistošniku, leta 1963 pa sta se že s svojo družino preselila v novozgrajeni stanovanjski trojček v Plešivec. Zaradi oddaljenosti od šole je Rudi poiskal stanovanje v Slovenji Gradcu. Leta 1965 se je družina preselila, Tončka pa je v mestu dobila zaposlitev. Kmalu za tem sta začela z gradnjo lastne stanovanjske hiše, kjer sedaj živita že več kot 20 let.

Sedaj sta oba upokojena že okrog 15 let in živita mirno in srečno življenje. Imata tudi vsak svoj hobi: Tončka obdeluje vrt in goji rože, Rudi rad bere knjige, rešuje križanke, fotografira naravo, piše za Viharnik ter igra karte v prijetni družbi sosedov in prijateljev.

Rudi razmišlja o njenem sedanjem življenju: "Pravijo, da dobre starše naredijo šele dobri otroci. Midva se počutiva srečna in zadovoljna v krogu najinih otrok in vnukov, ki naju vedno radi obiskujejo in upava, da se to nikoli ne bo spremenilo."

TEMNIKARJEVA DRUŽINA

F. JURAČ

V družini Obretanovih na Vrhah se je rodilo devet otrok, dvakrat celo dvojčki. Danes jih živi še osem. Ciril in Metod, ki sedita spredaj, sta dvojčka in sta lansko leto srečala Abrahama.

Letos pa se bosta srečala z Abrahamom še druga dvojčka Filip - prvi na levi in Jakob - zadnji na desni.

Dvakratnima dvojčkoma je imena izbral pokojni primarij dr. Stane Strnad v bolnišnici Slovenj Gradec, kjer so dvojčki zagledali luč sveta.

Ostali na sliki pa so: Rok, Marija, Olga in Jože, ki je tudi naš delavec na PE Transport in servisi.

* 1925
+ 1997

**MARIJA KOTNIK,
KLANČNIKOVA MICKA**

Globoko nas je razžalostila in pretresla smrt Marije Kotnik, Klančnikove Micke s Sel. Neizprosna smrt je iz naše sredine nenadoma iztrgala našo dolgoletno prijazno in pošteno gostilničarko, skrbno gospodinjico in dobro sosedo. Vedeli smo, da je bila bolna, hudo bolna. Da nas je pa tako kmalu zapustila, nas je pa zbolelo in globoko pretreslo.

Klančka Micka se je rodila 19. februarja 1925 pri Samcu na Gornjih Selah. Umrla je v 73. letu svojega življenja. Po rojstni hiši so jo ljudje najprej imenovali Samčeva Micka. Klančnikova je postala šele takrat, ko sta s pokojnim možem, Sečnjakovim Vančem, leta 1955, vzela v najem Klančnikovo ter se tja preselila.

Micka se je z Vančem poročila leta 1951. V 35 let dolgem zakonu sta vzgojila 4 krepke sinove. Spravila sta jih h kruhu. Danes imajo že vsi svoje lastne domove in svoje družine.

Pri Klančniku sta postala gostilničarja. S pridnostjo, varčevanjem in tudi odrekanjem sta prihranila, da sta Klančnikovo domačijo leta 1964 odkupila in postala njena lastnika. Tako je Klančnikova hiša na Selah postala Mickin topel dom. V njem se je počutila srečno skupaj s svojo družino. Dom je ostal topel tudi po očetovi smrti. Topel pa bo ostal tudi sedaj, po Mickini smrti, da se bodo vanj tudi v prihodnje radi vračali vsi, ki so iz njega izšli.

Rajna Micka je bila po srcu bogata. To bogastvo je širokosrčno razdaljala. Otrokom je rada kaj prispevala pri nakupih, če je le mogla, napr. avtomobila, opreme za stanovanje ipd., za vnuke pa je imela vedno kakšno čokolado, bombone, napolitanke ali kaj podobnega. Za vse je imela vedno pripravljeno svoje vzgojno navodilo: „Pridni bodite! Pošteni ostanite!“

Hvala ti, draga Klančnikova Micka za vse, kar si nam v svojem življenju dala in nam zapustila!

Rok GORENŠEK

Skromno, tiho si živela,
za nas si delala, skrbela.
Srce ljubeče zdaj v grobu spi,
nam pa rosijo se oči.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene in ljubeče mame, babice in sestre

ANGELE RAPUC
iz Mislinje

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše ter nam izrazili sožalje. Prav lepa hvala dr. Tilki PREVOLNIK za večletno zdravljenje, patronažni sestri Ireni SOVIČ za nego na domu, govorniku Marjanu KRIZAJU za ganljivo izrečene besede ob odprtem grobu, šentiljskim pevcem za odpete žalostinke med mašo in na pokopališču, g. dekanu Tinetu TAJNIKU za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja ZAVERŠNIKA iz Šentilja za opravljene pogrebne storitve.

Žalujoci: mož Ivan, hči Jožica, sinova Milan in Ivan, brat Tone, sestra Marica z družinami ter ostali sorodniki.

* 1970
+ 1997

PAVLI DANIJEL

V torek, 9. septembra 1997 se je na nezavarovanem železniškem prehodu na Dolgi brdi pri Prevaljah zgodila težka nesreča, ki je zahtevala življenje mladega, komaj 27 let starega Pavlija Danijela, mladega gospodarja, naslednika perspektivne, lepo urejene Pogačeve domačije na Dolgi brdi.

Pavli se je rodil 4. avgusta 1970. Že kot otrok se je izredno zanimal in za stroje in mehaniko. Zelo si je želel postati mehanik. Zaradi nasledstva na kmetiji pa se je vendarle odločil za kmetovanje. Odšel je v kmetijsko, poklicno šolo na Muti in jo v letih 1986 - 1987 uspešno končal. Bil je izredno delaven, razumen in gospodaren. Neumorno je delal in snoval načrte za bodočnost. Njegov delež pri gradnji nove Pogačeve hiše je bil izreden. Čeprav je Pogačeva domačija že sedaj zelo lepo in sodobno urejena, si je rajni Pavli želel več in bolje. Z njegovo tragično smrtjo bo vrzel, ki je pri Pogaču zazevala, dolgo boleča in nezapolnjena.

Obilica dela doma na kmetiji pa Pavlija nikoli ni motila, da si ne bi vzel tudi čas za družbeno uveljavljanje in delovanje. Bil je član kmetijske gozdarske zadruge Prevalje in član njenega nadzornega odbora.

Bil je gostoljuben in je gojil najboljše odnose s sosedi. Hvala ti, dragi Pavli! Kljub svoji mladosti si nam dal in nam zapustil mnogo lepega in dobrega. To je tvoj spomenik! To nas bo vedno spominjalo nate. Nenadna, tragična smrt ti je tako zgodaj, tako nepričakovano prekinila načrte in naše sodelovanje, ki bi lahko rodilo še mnogo dobrega

Rok GORENŠEK

* 1913
+ 1997

MARIJA GRAJNER

Jesensko listje je v tisočerihih barvah odelo tla, kot bi se narava z lepoto barv želela oddolžiti za vse tisto, za kar je Grajnerjevo Micko iz Pogorja prikrajšala: za družino, zdravje in življensko moč.

19. junija 1913 leta se je rodila k štirim Grajnerjevim otrokom na lepi kmetiji v Podgorju in skupaj z njimi rasla - z enim daljši, z drugimi krajši življenski čas. Delo na kmetiji je zahtevalo pridne in delovne roke, ker takrat tehnika še ni lajšala in odjemala kmetom težav fizičnega dela. Kot zalo dekle iz ugledne Grajnerjeve družine je imela veliko snubcev, a morala je kloniti pred voljo staršev in ni smela izbirati po srcu. Leta 1949 se ji je rodil sin Branko, kateremu je poslej veljala vsa njena ljubezen. Kolikokrat smo vaščani bili priča njeni skrbi zanj, če se ni ob pravem času vrnil z dela. In tako je imela v duši ogenj, kot vsak človek, samo da poslej ni prišel nihče več, ki bi se ob njem ogrel.

Z nasmehom je znala prikriti svoje bolečine. Živela je skromno, a trdno; tako je premagovala vsa trpljenja in izgube v življenju. Ko so ji pomrli vsi svojci, je ostala s sinom Brankom sama na posestvu. Stroji so jima lajšali delovni vsakdan, a življenske moči ji je pričelo načenjati zdravje. Vedno manj smo jo videvali na vasi. Verniki v cerkvi so vedno bolj pogrešali njen lepi glas. Rada in dobro je pela in si tako lepšala in lajšala vsakdan. Vedno težje je opravljala gospodinjstva in tudi gospodarska dela. Prijazni sosede so jima večkrat priskočili na pomoč.

In sedaj, draga Micka - minilo je vaše trpljenje in skrbi, vaše življenje se je izteklo, a plamen spominov bo gorel dalje, saj ste bili del vsakdana v naši vasi, dobrohotni, skromni in prijazni. Spočijte se v zemlji domači!

Anica MEH

• 1924
+1997

**MAKSIMILIJAN HOVNIK
P.D. STRČEK**

V soboto, 27. septembra 1997 smo se na pokopališču pri Sv. Roku na Selah poklonili spominu in vzeli zadnje slovo od Maksimilijana Hovnika, p.d. Strčka na Gornjih Selah. Zaradi hude bolezni, ki ga je mučila, nas je nenadoma, po svoji volji in odločitvi, zapustil. Vedeli smo, da je bil težko bolan in je hudo trpel. Da se bo tako kmalu in tako tragično zgodilo tisto najhujše, pa nismo pričakovali.

Strčkov Maks se je rodil 12. septembra 1924 pri Vražišniku na Selah. Po očetu je podedoval Strčkovo posestvo na Gornjih Selah. Leta 1955 se je poročil z Breznikovo Tončko. Skupaj sta preživela v trpljenju, sreči in veselju 35 let zakonskega življenja. Vzgojila sta 6 otrok, pet deklet in enega sina. Ko je Maks zaradi bolezni tragično umrl, je bil star 73 let in nekaj dni.

Strčkovo je srednje velika kmetija. Takrat, ko sta jo s Tončko prevzela, sta se morala boriti s skoraj nečloveškimi težavami. Vse je razpadalo. Vsa poslopja je bilo treba na novo postaviti. In vendar sta kljub trpljenju in pomanjkanju vzdržala. Maks je imel poseben dar za poslušanje. Vse, kar je slišal, si je zapomnil. Znal pa je tudi koristno uporabiti vse, kar je slišal takega, kar bi mu koristilo in pomagalo.

Leta 1942 je bil Maks prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Prišel je na fronto in tako kot nešteti, prisilno mobilizirani, slovenski fantje doživel trpljenje, grozo in strah vojaka na fronti. Bil je ranjen. Ko je ozdravel, je pobegnil iz bolnice in se leta 1945 vrnil domov. Doživel je srečo v nesreči. Srečo zaradi srečne vrnitve in srečanja z očetom, nesrečo pa, ker je oče takoj za tem tragično umrl.

Pred štirimi leti ga je napadla huda, zahrbtna bolezen. Preživel je težko operacijo. Hoditi je moral v Ljubljano. Prepričani smo, da je bila bolezen in njene posledice, strašne, neprenesljive bolečine vzrok za njegovo usodno, tragično odločitev.

Maks je bil izredno napreden in razgledan kmet. Zaljubljen je bil v stroje, razumel je njihov pomen in verjel je, da bodo stroji tudi kmetu pomagali in mu olajšali delo. Zato je imel prvo kosilnico in prvi traktor na Gornjih Selah. Ker je zmeraj želel kaj novega, je zato tudi ob svojem slovesu poskrbel za nekaj novega na Selah. Na njegovo željo so ga po smrti upepelili. Njegovi posmrtni ostanki počivajo v prvi žari na selskem pokopališču.

Rok GORENŠEK

ZAHVALA

Ob bridki in težki izgubi naše drage tete

**PAVLE ROTOVNIK
po domače Andrejčeve Pavle iz Šmiklavža**

Vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše, se najlepše zahvaljujemo.

Hvala vsem, ki ste pokojnici pomagali in ji nudili pomoč v njenih težkih trenutkih življenja. Iskrena hvala govorniku Avgustu HOLCU za ganljivo izrečene besede slovesa ob odprtem grobu, šmiklavškim pevcem za za-pete žalostinke ter g. dekanu Tinetu TAJNIKU za pogrebni obred. Hvala tudi Antoniji MIRKAC za zvonjenje ter pogrebni službi Jerneja ZAVERŠNIKA iz Šentilja pri Mislinji.

žalujoci: nečaki

• 1930
+1997

IVAN MERKAČ P.D. PERNJAK

V sredo, 1. oktobra 1997 popoldne se je na pokopališču pri Sv. Roku na Selah množica žalujočih ljudi poslednjič poslovila od Ivana Merkača, kmeta po domače Pernjaka iz Sel.

Vsi, ki so ga poznali in ga radi imeli, ne morejo prav razumeti in doumeti, da resnično našega Ivana, našega Pernjaka ni več med živimi. Rajni Ivan Merkač se je rodil 7. avgusta 1930 doma pri Pernjaku. Umrl je po kratki bolezni, 28. septembra 1997 v 68. leta življenja.

Po očetu izhaja Merkačev rod iz Kotelj. Ivan je tudi osnovno šolo obiskoval v Koteljah. Ni še bil star 15 let, ko mu je tragično, nasilno umrl oče. Mati se je poročila, Ivan in tri sestre pa so ostali doma sirote. Kmalu po očetovi smrti je moral prevzeti posestvo in pričeti gospodariti. Pernjakovo je bilo tedaj, ko ga je vzel Ivan v svoje roke, v zelo slabem stanju. Poslopja so razpadala, bila so potrebna obnove, polje pa gnojenja in pravnega obdelovanja. Hlevi so bili prazni. Moral je kupiti živino. Ni bilo elektrike, ni bilo strojev. Vse je bilo treba narediti ročno. Vmes je moral odslužiti vojaški rok. Odslužil ga je v Ajdovščini v Vipavski dolini. Življenje se mu je začelo obračati na bolje, ko se je zaljubil v Zlatarjevo Marijo. Leta 1954 sta se poročila. Ivan, ki je bil dolgo sam, je znal ceniti pridne ženine roke. Življenje je postalo znosno. Hiša je oživela. V zakonu so se jima rodili trije otroci, dva sina in hči. Lepo sta jih vzgojila.

Ivan je bil izredno razgledan človek. Bil je dobro podkovan: poklicno, strokovno, politično in drugače. Čeprav je bil mladoleten, se je med vojno, ko so se partizani stalno zadrževali pri Pernjaku, marsičesa naučil in veliko zapomnil, tako da mu je marsikaj pozneje prav prišlo. Napreden gospodar je bil, skrben in ljubeč mož in oče, gostoljuben in družaben. Ko so se pojavili stroji, je med prvimi na Selah kupil kosilnico, traktor in avto. V stroje je bil zaljubljen. Poznal jih je, znal je z njimi delati. Zavedal se je, kolikšnega pomena so stroji za kmeta.

V letih po vojni so, ob obnovi naše domovine je Ivan z največjim veseljem sodeloval z delom in nasveti: elektrifikacija, ceste, telefon, vodovod in še mnogo drugega. Ivan je sodeloval pri krajevni skupnosti, kmetijski zadrugi, gasilcih, poravnalnem svetu, kot porotnik na sodišču, pri Zvezi borcev, pri Gozdnem gospodarstvu. Ljudje so mu takrat v šali rekli „selski župan“.

Zadnje obdobje je bilo bolj umirjeno. Ivan se je tedaj posvetil ponovni obnovi svoje domačije: nova hiša, hlev, oprema stanovanja, strojna lopa, stroji itd. In sedaj, ko bi lahko počival in užival sadove svojega dolgoletnega dela, mu je nenadoma smrt prekinila nit življenja in ga mnogo prezgodaj za vedno umirila. Ivan je bil rad dobre volje, nasmejan, družaben in zgovoren.

Na svoji lepi domačiji se je počutil srečnega. Rad je zapel tisto lepo pesmico: „Z zakrivljeno palico v roki, za trakom pa šopek cvetic, kot kralj po planini visoki, pohajam za tropom ovčic.“

Ivanovi domači se toplo zahvaljujejo vsem, ki so jim ob njegovi smrti izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče ali kakorkoli pomagali. Hvala g. župniku za opravljen obred in govornikom za govora.

Rok GORENŠEK

• 1952
+1997

ANTON MATVOZ

V nedeljo, 12. oktobra 1997 se je popoldne zbrala velika množica žalujočih iz vseh koncev Koroške regije na starotrškem pokopališču v Slovenj Gradcu in vzela zadnje slovo od nepričakovano preminulega, Antona Matvoza, p.d. Bricmana z Gmajne pri Slovenj Gradcu.

Toni se je rodil 15. aprila 1952. Nerazumljivo, tragično je umrl ponoči, 10. oktobra 1977, star komaj 46 let; v svojih najlepših moških letih.

Po izobrazbi in poklicu je bil pravnik. Doma, kjer je živel, je tudi kmetoval. Bil je živahen, izredno dober človek, skrben, ljubeč mož in očka. Bil je gostoljuben, dober sosed in prijatelj. Strokovno je bil dobro podkovan, izredno tovariški sodelavec je bil. Kot pravnik je bil pri svojem delu izredno uspešen. Z njim je bilo prijetno delati in sodelovati. Bil je praktik. Ni poznal samo enoličnega, zagrizenega dela, poznal je tudi dobro voljo, šalo in smeh. Vedel je, da je za uspešno delo dobra volja skoraj enakega pomena kot znanje in strokovnost.

Čeprav je bil Tone pravnik po poklicu, je živel na svojem domu pri Bricmanu na Gmajni, visoko nad Slovenj Gradcem, od koder je prekrasen razgled na mesto in vso Mislinjsko dolino. Domačijo sta z ženo Marico lepo uredila in posodobila ter na njej tudi uspešno gospodarila. Toni je ljubil naravo, živel je v naravi, zato je bil tudi lovec, ki je užival bolj pri opazovanju divjadi kot pri streljanju. Tudi član gasilskega društva je bil vsa leta. Svojo kariero je pričel takoj po šolanju leta 1976, ko se je kot pravnik zaposlil v tedanji skupni Koroški kmetijski zadrugi s sedežem v Slovenj Gradcu. Kljub mladosti je bil izredno uspešen pri svojem delu. Rad je pomagal ljudem. Bil je naš človek, zadržnik. Leta 1979 je na lastno željo odšel iz KKZ. Zaposlil se je kot družbeni pravobranilec občine Slovenj Gradec in to delo opravljal do leta 1984. Nekaj časa je bil sekretar SZDL občine Slovenj Gradec. Nato je bil v štabu teritorialne obrambe občine Slovenj Gradec. Leta 1990 se je vrnil v zadrugištvo in postal pravnik kmetijskih zadrug: Dravograd, Prevalje, Slovenj Gradec, Vuzenica in Koroške hranilno kreditne službe v Slovenj Gradcu.

Kot pravnik je z zadrugami dobro sodeloval in veliko naredil. 1. avgusta 1994 je postal direktor klavniško-predelovalne zadruge „Mesnina“ v Otiškem vrhu, 30. junija 1997 pa se je zaposlil pri zavarovalnici Triglav v Slovenj Gradcu.

Vsi, ki smo Toneta poznali, smo ga radi imeli. Bil je velik prijatelj, dober tovariš vsa leta. Njegov delež pri razvoju našega koroškega kmetijskega zadrugištva je velik in dragocen.

Hvala ti, dragi Tone za vse, kar si v svojem življenju lepega in dobrega storil.

Pogrešali te bomo vsi, ki smo te imeli radi, najbolj pa žena Marica, hčerka Valerija, sin Nace in tvoja Bricmanova domačina na Gmajni.

Rok GORENŠEK

Skromno, tiho si živel,
za nas si delal in trpel.
Odšel si tja, kjer ni več bolečin,
a nate večno bo ostal spomin.

ZAHVALA

Ob nepričakovani in težki izgubi našega dragega moža, očeta in dedija

ANTONA DEŽMANA Trmodovega očeta iz Pake pri Mislinji

se vsem iskreno zahvaljujemo, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje ter pokojnika spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala vsem sosedom, govorniku za izrečene besede slovesa pred odprtim grobom, pevcem društva upokojencev iz Doliča za zapete žalostinke na domu, g. župniku Mirku HORVATU za pogrebni obred ter pogrebni službi Jerneja ZAVERSNIKA.

žena Terezija, otroci: Cvetka, Viktor, Anton, Zofka, Jožica, Ivica in Marica z družinami.

V SPOMIN

FRANC TRIPLAT - KRIVONOGOV DEDI

Pred 50 leti, dne 7. 11. 1947 se je poslovil v Razboru pri Pistotniku od svoje ljubeče žene Magdalene, otrok in vnukov Franc Triplat, rojen 2. 12. 1871. Čeprav je minilo od takrat že pol stoletja, se ga še vedno z ljubeznijo spominjamo še živeči hčerki Antonija in Angela, vnukinja Tončka, pravnuki: Štefka, Cilka, Milan, Mirko, Bojan in Dušan, pra - pra vnuki: Bogdan, Erika, Boris, Matjaž, Primož, Barbara, Mik, Teja in Lea, pra - pra - pra vnuka Matija in Tine.

V ljubečem spominu je ostal tudi vsem ostalim vnukom in njihovim potomcem

Rudi REBERNIK

• 1934
+1996

V SPOMIN

ROBERTU SKUTNIKU

Prve dni novembra je minilo leto dni, od kar tebe, dragi Robert, več med nami ni. Na Pernicah pri Jakopinu ti zibka stekla je, kjer otroška leta preživel si. V Bistriški dolini si skromen domek zgradil, da v njem bi svoja pozna leta ob delu užil.

Galabe s podobo sv. duha si izdeloval, v hišah, ki jih krasijo, spomin nate bo ostal. Rad si po svojih močeh vsakomur pomagal, dokler v zahrbtni bolezni nisi omagal.

Ljubil si tihoto in mir, dober prijatelj si nam bil. Vedno te bomo imeli v trajnem spominu, sosedje, prijatelji, bratej in sestre z družinami.

• 1914

+1997

ANTON VOVK

Mnogo prezgodaj je smrt posegla na Vovkovo kmetijo na Tolstem vrhu pri Mislinji, kjer je iz sredine njegovih otrok in pravnukov iztrgala očeta in kmeta Antona Vovka.

12. septembra 1914 leta mu je na kmetiji stekla življenska zibelka, kjer je bilo kar 14 otrok. Otroška, pozneje pa mladostna leta je preživel med brati in sestrami, leta 1941 pa je prevzel kmetijo. Nekaj dni za tem se je poročil z Marijo Kanovnik, kjer sta si na kmetiji skromno in lepo uredila zakonsko življenje, v katerem so se jima rodili: hčerki Majda in Rahaela ter sinova Slavko in Anton.

Težka in trda življenska pot pa se je za Vovkovega očeta pričela ob začetku druge svetovne vojne. Aprila 1941 je odšel na orožne vaje, bil v varaždinskih toplicah ujet potem, pa v ujetništvu v Avstriji in nato v Nemčiji. Dve leti in pol je izgubil stik z domačimi, po vrnitvi iz ujetništva pa je začel sodelovati z borci in aktivisti NOB.

Po končani vojni je gospodaril s svojo ženo na kmetiji, kjer je pridno obdeloval strmine svojega "grunta", veselje pa mu je bila živinoreja. V svojem hlevu je vsa leta redil po dva para volov, s katerimi je obdeloval zemljo, z njimi pa opravljal razne prevoze lesa iz gozda ter oral njihove sosedom. Največje veselje pa je bilo za njega gotovo to, da je imel v hlevu najtežje vole daleč na okoli.

Anton Vovk je bil eden tistih kmetov na Pohorju, ki je rad pomagal vsakomur. Vrata njegove kmetije so bila vselej vsakomur na široko odprta in vsem, ki so se oglasili na kmetiji, je rad postregel, saj kruha na mizi ni nikoli manjkalo. Leta 1975 mu je umrla žena Marija, s katero je bil poročen celih 34 let.

Takega, kot smo poznali Antona Vovka, Vovkovega očeta, ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Naj mu bo lahka domača zemlja, ki jo je vse življenje cenil in ljubil.

F. JURAC

ZAHVALA

Zaspali oče ste, naš dragi,
zaprli trudne ste oči.
Delo, trpljenje za vedno ste končali,
v Očetovo hišo ste odšli.

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, dedija, pradedija in brata

ANTONA VOVKA Vovkovega očeta iz Tolstega vrha pri Mislinji

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so našega dragega pokojnika spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Hvala govorniku Marjanu KRIŽAJU za poslovilne besede, g. župniku Janezu TRETJAKU za pogrebni obred, šentiljskim pevcem za zapete žalostinke ter pogrebni službi Jemeja ZAVERŠNIKA.

Majda, Slavko, Rahaela in Anton ter brat Franc

NESREČA V GOZDU

VIKTOR LEVOVNIK

Spomin na dan, ko se je smrtno ponesrečil Tone, je v meni še vedno živ. Hčerka Nataša je vsa zbegana pritekla domov, odrinila vežna vrata in jokala. Oči je imela zalite s solzami in ni mogla takoj povedati, kaj se je zgodilo. Nato je le izdabila: "Oče so mrtvi!" Bruhnila je v jok. Začutila je, kako jo je v dno duše streslo: "Atija ni več!" V njej se je vse rušilo. Oklenila se me je okrog vratu in začela pripovedovati:

"Ko so atij podirali smreko, se je le-ta nagnila na drugo stran. Atij so še zakričali: "Nataša, beži, beži!" Tekla sem in se pritisnila k debeli smreki in močan veter je zašumel blizu mene. Nato je nastala moreča tišina. Stekla sem proti očetu in videla grozo.

Debela smreka je ležala na njem, motorna žaga pa mu je prerezala glavo. Kri je tekla vsepovsod, očetove oči pa so gledale naravnost v mene. Začela sem kričati. Moje vpitje so slišali sosedje, ki so delali nekje blizu in so takoj pritekli. Začeli so reševati očeta in klicati pomoč rešilca, ki pa ni bila več potrebna. Oče je bil mrtev."

Po petih letih je spomin še vedno živ. Nataša pripoveduje: "Od tistega dne nosim v sebi očetov zadnji pogled, ki se ga ni več zavedal. Oče me je rad vzel s seboj na kakšno delo. Morda je celo načrtoval, da bom nekoč prevzela kmetijo.

Od dogodka se še spominjam, da je mama omedlela, na dvorišču pa so se zbirali ljudje, med njimi tudi policaji. Očeta so odpeljali v mrliško vežico in ga takoj pokrili, da ljudje ne bi gledali strašnega dejanja usode.

Čez dva dni sem stala kot omočična na pokopališču. Gledala sem v črno zemljo, kamor smo položili očeta. Bilo je ravno na dan 1. maja.

Po očetovi smrti sem šla od doma. Najstareši brat je prevzel kmetijo. Jaz sem se vpisala v glasbeno šolo, ker sem igrala violino. Po treh letih sem šolo uspešno končala. V mestu sem pozneje spoznala prijaznega fanta, ki je sedaj moj mož.

Danes, po petih letih sem z možem in hčerko obiskala domačijo. Odšli smo tudi v gozd, da sem hčerki pokazala, kje se je smrtno ponesrečil njen dedek.

Šli smo tudi na njegov grob in prižgali svečo. Hčerka me je vprašala: "Mami, ali bo dedek vedno tukaj?" "Ja," sem dahnila otroku, mož pa me je močneje stisnil za roko, kot da razume in z menoj deli bolečino. Pogledala sem ga globoko v oči in spoznala, da sem dobila moža, ki me prav tako ljubi, kot me je nekoč oče."

Foto: Gorazd MLINŠEK

RAZVEDRILO	TEKOČINA, KI JO IZLOČAJO ŽELEZE ZNOJNICE	ZADNJA BRAZDA NA ZGORNJEM DELU NIJVE	SODNI ZBOR	KISIK	SVETNICA, MARTINOVKA (JESENSKA ROŽA)	KREPEK, ČVRST, ČIL	NAUK O NOVICAH	ANDREJ STARE
ŽENSKA, KI SE LAHKOTNO GIBLJE								
VZVIŠEN PROSTOR IZ DESK				PRAVO PRAVICE				
OBUKA IMENA ANTON				LUKA MAUER ANTIČNA GLINASTA POSODA				DELI STROJA ZA PRENAŠANJE VRTILNEGA GIBANJA
	MANUŠA POVRH NUA POSKODBA MEJNA REKA S HRVAŠKO				KRAJ PRI LJUBLJANI			
KALJ		TOVARNA AVTOMOBLOV MARBOR KDOČ UTIRA POT V TEHNIKI, ZNANOSTI			ZVEZNA REPUBLIKA			
OBLAK POLDE			NORRIS FRANK STANIČ VALENTIN			MUSER ERNA KDOČ VODI LETALO, VESOLJSKO LADJO		
NOVEMBER								
ZADOLŽITI KOGA ZA OPRAVLJANJE POMEMBENE NALOGE								
AUCE NEEL			AFRIŠKA DRŽAVA OB NIGRU PRITRDILNICA					OREL TINE
AVTOR: ANICA HUDERNIK	ŽENSKO IME URAN				ORGAN VIDA MEDN. OKRAJŠAVA ZAVZHOD			
KAŽE NAM ČAS				LETNI GOZDNI POSEK				

NAVIDEZNO

Sem daleč naokoli jaz poznan in menda že od rojstva nasmejan, težav, da bi poznal, mi videt ni, kot živim jaz, vsak želel živeti bi.

Pomagam vsakomur, res, kar se da, zato me ceni moja družba vsa, čemernost vsakomur iz srca preženem rad, res kot da bi vic bil mi brat.

A ko nazadnje ostanem sam, v misli svoje resne se podam, tedaj težave pridejo na dan, tak pa v družbi nisem znan.

Ljubezen tudi mene kdaj mori, ali pa šteje res mi srečne dni, velikokrat težava je denar, ki je sveta vladar.

Normalno živim, kakor vsi, zato težava mi neznana ni, pretvarjat', kakor vem, se dobro znam, da kje boli, nikoli ne priznam.

Poslušajte resnico tole vsi, v svetu krutem res neznana ni, najbolj veseli so tedaj ljudje, ko vidijo, da komu slabo gre.

Zlatko ŠKRUBEJ

KARNIČNIKOV KOZOLEC

JASMINA DETELA

Karničnikov kozolec, Foto: Jasmina DETELA

Karničnikov kozolec po starosti prav gotovo ne sodi med najstarejše, saj jih šteje komaj dobrih trideset, kar tudi v življenju človeka ni veliko.

Je pa svojevrstna zanimivost, saj že več let dopolnjuje travnik in polepšuje okolico Mute.

Postavila sta ga Milan Lauko in Alojz Urnaut, njegov lastnik pa je Alojz Verdnik iz Spodnje Mute.

REŠITEV KRIZANKE IZ VIHARNIKA ŠT. 10/97: VODORAVNO: Letos, SJ, AS,rt,KO, KT, Nil, N, terakota, atom, vrt, Ciper, AA, ikona, Mn, J, TT, Si, AK, Irena, roket, kimavec.

ZA RAZVEDRILO

Po naši lepi slovenski deželi je bilo veliko kozolcev, ki so jih kmetje uporabljali za sušenje žita in sena, v njih pa so shranjevali tudi seno in slamo čez zimo in nekatero kmetijsko orodje.

Na Slovenskem poznamo več vrst kozolcev; enojni, teh je največ na Gorenjskem, enokapniki, najbolj poznani kozolci v naših krajih pa so toplerji in teh kozolcev je še nekaj. Veliko kozolcev, ki so jih uporabljali nekdanj na kmetih, pa je načel zob časa in so propadli. Na Peganovi kmetiji na Brdah, kjer že nekaj let pridno in sodobno gospodari mlad kmet Franc Pleunik, so leta 1924 zgradili kozolec topler, ki še danes krasi dvorišče Peganove kmetije. Danes je kozolec star preko 70 let in že kaže potrebo po obnovitvi. Kmet Franc Pleunik je južno stran kozolca po svojih močeh že obnovil, severna stran pa še vedno čaka na obnovo. "Da ne bi kozolec začel vidno propadati, sem se seveda moral lotiti obnove sprednjega dela, medtem, ko zadnji del kozolca čaka na obnovo. Mislim, da bi pri obnovi kozolcev moral pomagati s finančnimi sredstvi Zavod za spomeniško varstvo, del sredstev pa bi morala zagotoviti tudi občina v svojem proračunu. Kmetje smo pri obnovi takih objektov nemočni, če pa hočemo, da nam vse to ne bo propadlo, pa je pomoč nujno potrebna", pravi Franc Pleunik. Svojevrsten in edini v Sloveniji, pa menda tudi v Evropi, pa je Marovškov kozolec v Turiški vasi. To je križni kozolec (zgrajen v obliki križa op.p.) s štirimi vhodi. Dolg je dvakrat po dvajset metrov in ima 16 oken. Marovškov kozolec naj bi bil zgrajen pred več kot 250 leti, značilnost kozolca pa je v tem, da pri gradnji niso uporabljali žebeljev, povezali so ga z lesenimi klini, z žebli pa je zabita le skodljasta streha.

SENOŽET

Že travnik ves je pokošen,
v kupe spravljajo grabljice,
ve klepetave srake!
Miha se jezi.
Hitro seno skup spravljajte,
ozrite se v nebo,
kako je že temno,
kmalu nevihta bo.

Grabljice urno voz so naložile,
Miha vpreže vole,
voje tja čez strmi klanec
voz potegne v kozolec.

Že pri farni cerkvi
danico zvon odzvoni,
na pavrih zbrani so vsi
in harmonika
polko "ureže" poskočno,
pesem grabljic sliši se
tja v zgodnje jutro deževno.

V farni cerkvi
že dan odzvoni,
Miha z grabljico
v kamrici spi.

Berta RUPČIČ

KOZOLEC

F. JURAČ

Sprednji del Peganovega kozolca je obnovil gospodar Franc Pleunik sam (slika zgoraj).

Zadnji, severni del kozolca na Peganovi kmetiji pa še čaka obnovo (slika desno).

Križni Marovškov kozolec v Turiški vasi, ki nima tekmeča (slika spodaj).

Avtor fotografije: F. JURAČ

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC**

T R G O V I N A

LES

R A D L J E O B D R A V I

Specializirana trgovina
za oskrbo gozdarstva
Koroška cesta 68, (Dvorec) Radlje
telefon: 0602/71 421, faks: 0602/71 239

rokavice - gumi	590,00 SIT
rokavice - gozdarske	1.280,00 SIT
obleka gozdarska	13.680,00 SIT
škornji gumi s filcem	2.490,00 SIT
čevlji gozdarski	18.395,00 SIT
čevlji gozdarski lažji	13.400,00 SIT
drsnik komplet	1.350,00 SIT
meter gozdarski 15m	5.800,00 SIT
veriga vlečna 2 m	3.180,00 SIT
vrv jeklena Ø 10 mm	320,00 SIT
vrv jeklena Ø 12 mm	410,00 SIT
zagozda	980,00 SIT
svečka	350,00 SIT
meč Oregon	4.250,00 SIT
veriga 28 Z	2.090,00 SIT
veriga 32 Z	2.390,00 SIT
pila Ø 4,8 mm	200,00 SIT
motorna žaga	
JONSERED 2054	84.490,00 SIT
motorna žaga	
JONSERED 670	96.696,00 SIT
motorna žaga	
HUSQVARNA 254 xp	97.260,00 SIT
motorna žaga	
HUSQVARNA 268	88.620,00 SIT
olja za mešanico	980,00 SIT
olja za verigo (4l)	1.100,00 SIT

Smo pooblaščen prodajalec in serviser
motornih žag JONSERED
in motornih žag, kos in kosilnic HUSQVARNA.
Plačilo na obroke, oziroma kompeznacija z lesom

